

122
fol.

Hs. 22.

Ha

Von
die
An
sie
Kat
Für
the

Zu
1
mit

191
Okt.

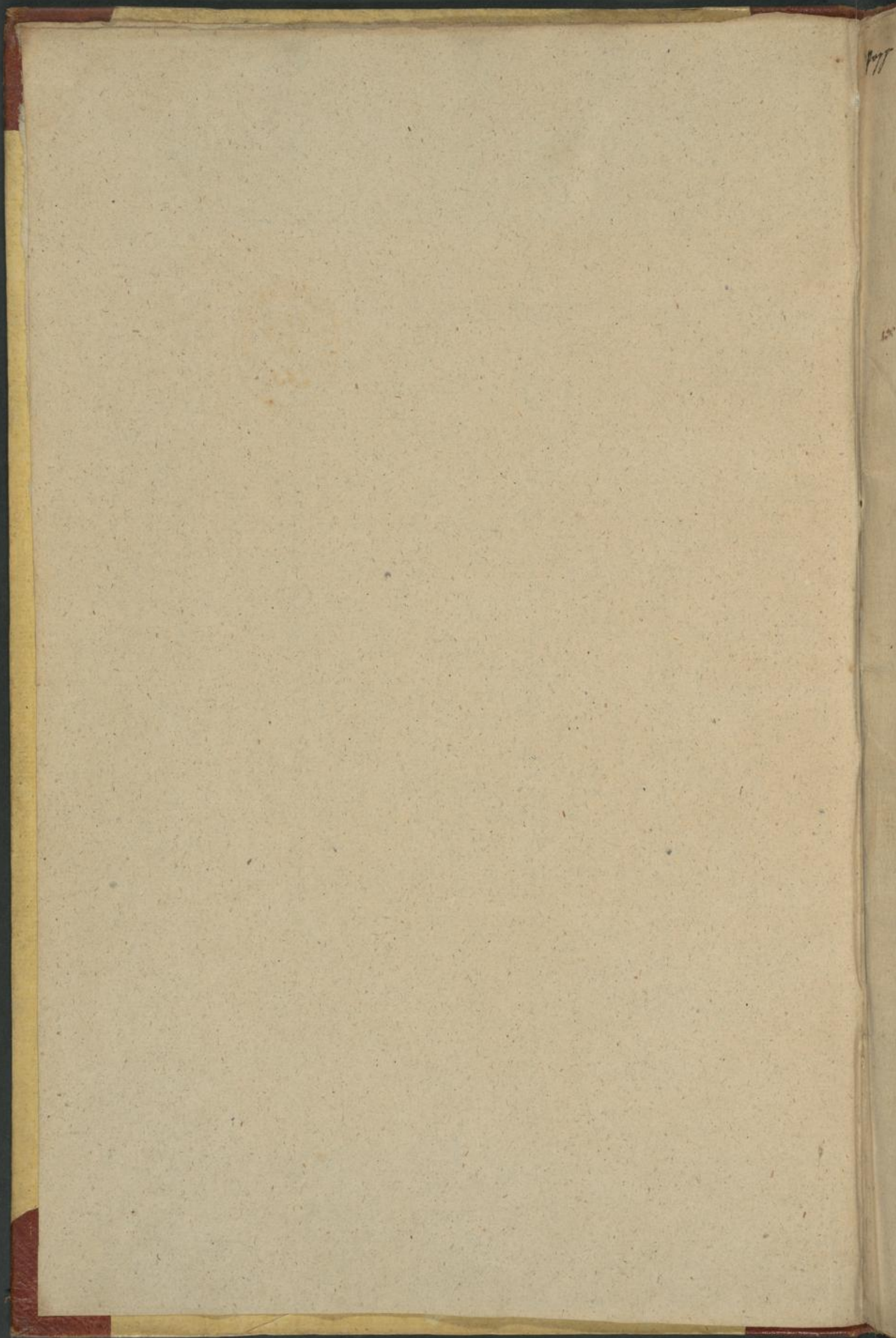
Juli

Sept
14

April
191
juni

juni

zung
oder
sanz
leben?

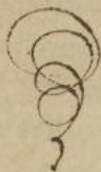

P. 77

Viglij Zyichemi ab Ayta Frisij
Prædis priinati Consily, Præpositi
S. Banonis Gandavi et Ordinis
auxei Velleris Cancellarij

Vita

a se ipso conscripta

F. 46.

Vigeli Zuichemii pater falcardus Ayeta, Conbrandi Ayeta et fater
Bonkema, comorantium in pago zuichemii filius, ex multis prociis
natus minimus, post patris imbecillitatem, matris viduae, quae
44. annis marito supervixit, cohabitavit, donec ad virilem aetatem
perveniret atque in villam barrahuyi migraret, a qua aliquandiu
falcardus a barrahuyi cognominatus fuit, ubi inter ceteros
filios, et vigeli natus est. Distat autem a villa ab Leouardina
primaria frisiae vrbs, sub parochia vuidam, quo lux amplior est
in frisia pagus, dimidio dumtaxat milliari, peragmano loco sita,
et fossis undique cincta, et fructibus alijs parboribus confecta, quae
ad monasterium canonicorum regularium in bellum spectabat, cuius
vniuersa bona hodie Doci noui Episcopatus Leouardienfis per
Applicae sedis auctoritatem, de re ipsa maiestatis consensu, summo
applicata, ipsa villa barrahuyi in aliquot hodie colonias diuisa.
Incolunt autem eandem aetas falcardum praedicti monasterii
fratres laici, qui conuersi vltro dicuntur, quam pro sua deuotione
erga religionem, ad noui monasterii propagationem perducere molis-
bantur: verum ipsorum conatibus obstiterunt ciuiliu intestine
dissensionum, quibus frisia in duas factiones diuisa, videlicet schi-
ringorum et falcoporum, praeuilegiabantur, continua turbe,
quarum etiam occasio, ad duellum hospitum, quotidianis antebatur
sumptibus; quidam vestergeri eastergeri, quos frequentiter celo-
brabant conuenticus, ac non satis concordis, hostilia inuicem ini-
tantes nonnunquam discesserunt. Accidit quoque, decimo die octobris
Anno 1492, inter Leouardios Groningensibus confederatos ex una,
et festerensibus ex altera parte ipsam factionem impetratos,
grauis conflictus prope barrahuyiam villam, cadentibus tantum
et fuga sibi consulentibus, post uictoriam (forte uictoriam) acceptam cla-
dem festerensibus, suis festerensibus. Post iterum post annos sex, anno
videlicet 1498, in die s. Barnabae (qui festum s. Adnephi celebris apud
frisos praecedit) nobilis ac strenuus vir Aneho ab vniuersa vuidoumsis,
cum nonnullis suis pagi incolis, contra Leouardios, sed magis audacter
quam prudenter, inter schyvhuyiam et barrahuyiam villas, sese
obstitit, ubi precipui eius pagi incolae occubuerunt, inter quos
fuerunt duo falcardi sororij, facat ferrici Ayeta et Potthiad viarda
minthia Ayeta mariti, fericus Hottema, qui fidei paternum falcardi
filium scilicet Rintzie Ayeta in matrimonio habebat, necnon Ritzar-
dus filius Athonis, et alij praestantes viri. Quod casus barrahuyis
fratres, in quorum conspectu verumque plerumque acciderat, tanto op-
tate eruit, ut de migrando cogitare inciperent, in quo proposito
consilio confirmatis, post tres menses secuta praedictae
villae confagratio, calamitas illata per Leouardios

die 2. 7bris eiusdem anni, causam praetendentes, quod vuir dummensis
Duci Alberto saxonie fidelitatem promississet, cui & souardien-
sum aduersabantur, ac vuellebrordo ex vrbis arcem souardien-
expulsa adhaesisset, ob quod diuturna inter & souardien-
vuir dummensis inimicitia sunt exorta, quae longum tempus postea
extinxit. Expi petro souardien- suis diffusi viribus se & vrie-
brordo paulo post dediderunt, conditione spab so praescripta ac-
ceperunt, et ne quando a fide desisterent, suis expensis arcem, quam
Blockhuyt vocant, in ipsa vrbis souardia exstructa sunt coacti.

Bergumensis autem monachi,edium usu commoditatem privati
per incendium, cum damnum ingens confestim reparare nesciverunt, ac
animis eorum perpetuum obus, artus vrum peritatem metus, ac
rursus post bichnium secuta esset frisonum contra saxonem rebellio;
qua, postmodum diuisione apud apostolorum an. 1500, magna cum frisonu
clade acciderat, domo monachum capidum, ut consilium conceperunt exequi
magnis sumptibus ac periculis defungi, cum Ducis saxonie bona gra-
tia ac permissu, villam hanc relinquere, ac alicui incolendam eam
condere, illis liceret; id quod intercessionis m. buchonis pte non
difficiliter impetrarunt. Erat quippe in magna id apud eundem saxo-
nia ducem gratia, cum ob doctrinam ac eloquentiam, quam facili co-
teris omnibus suis nationis suis tempore antea, tum ab singularum
prudenciam ac doctritatem, quam in publicis negotiis tractandis
possebatur. Cum autem idem haberet vnicum fratrem faccardum su-
pradicum, annos nesciam natum 20, huic vrum longum tempus con-
ductionem ab Bergumensis monachis obtinuit, qui so adiuvante,
restauratis vtrumque adificijs, ac vellea vrbis necessarijs instructa, ad
uxorem ducendam animum adhibens, compertis in vicino pago vriedam,
virginem quidem aetate praeindusculam, sed formam ac moribus insignem,
eam filiam q. vigeij ab Hanja, quae matri Rintzia a Comminga vi-
due cohabitans, vix ad coniugium animum applicare potuit, dum

x/sus Comminga

+/su vigeij

a matris iam procreta aetate ministerio egredi vix iustineret.
fuit autem de patris cum primis ibi honesti nobis, primariis nobilita-
tis familiaris sanguinis aut affinitatis iunctus. patris enim & serapions
Hanja, quae latissima in frisia familia est, genitus, matrem ipsam
habuit etiam a Camstra, vigeia a Camstra (a quo so hodi-
Camstra & so descendunt) filiam. mater vero matrona insignis
ex Commingana Renardanag, stirps procreata, & Hadanum,
Haynmanam ac Ziardunam familiaris propinquitatis attingit.
vrum cum ob numerum ex di parte prolem opso in pcura capi-
ta sparsa distributa essent, quibus familiarum decus, nobili-
tatis dignitas potissimum conservatur, sum filiae virum non
grauate praestitit, a quo sperabat nepotes conseruaturum, qui
adiuvante patre buchons vira cum primis dacta, in fide

Sancti discipulio bene instituto, et civitatem patrimonij sua
industria aliquando reparare possit. Fide, in divisione matris
hereditatis, cessit possessio sua in pater vrsi, suae vicina,
qua pinczia matri a patre Graa Gomminga hereditario im-
obutuerat, ut alia si vicina fratri Laurentio, quem solum vocant
frisi, qua hodie ad Harismanam familiam pertinet, in qua videlicet
succedens Harismani nepotes eius officia; folcardo autem
Zuychemen/s pradium post matris vitam in donationem propter
nuptias promittebatur.

Interdum vero Barthuyssianam villam incolendam suscepit, in qua
suavissime per annos fere 12, vitam duxit, ac quinq; liberos ibi
procreavit, Erebodum suo Erebendum, viglium, Rincium,
Scrapionem et Rinciam. Erebodus primogenitus, natus anno 1505,
diem suum obiit in Zuychemen An. 1513. *Exaltationis / Crucis.*

Quo mortuo, viglium in eius locum a patre Suchonis tunc pri-
mario senatoris viceris Curia Leonardi Susei, Ducalis Consiliario,
fuit susceptus, et una cum Francisco a Minnema (qui ante con-
firmationem sigillo appellabatur, ac in eiusdem m. Suchonis erat
natus) postquam ab illius Capellano prius Eratum elencheta
didicerat, preceptoribus traditus, moratus fuit Leonardi
apud patrem sex paucos annos integros. Dum vero per omnes illud
tempus res iniquae bellorum turbata essent, nec patris eius
studij posse intendere, veritate variis reip. negotijs cogitans
distrahebatur, et multum abest a sapientia, haud multum profecit.
Veniens lapis qui saepe monetur musco non obducitur. Principio
enim in publica schola Grammaticam et Cantum Ecclesiasticum dis-
cere coepit; deinde ad m. Fois cuiusdam, cognomine Crassi, una
cum Hurmanianis, privatam scholam transeat fuit; verum eo
postea An. 1516 a viro sublato, cum diu preceptoris pro privo ca-
risset, ad publicum rursus studium accessit, sed cum ibi in mu-
titudine negligentius institueretur, tandem obligit illi pre-
ceptor quidam non indoctus neq; indiligens m. Antonius Coe-
nensis, qui privatim una instituit Hayonem a Camminga, Am-
brasium Augustini filium postea Medicinæ Doctorem, Trephonem
Strakina, et m. Fois Rommer post Casara m. Consiliarium;
Et apud hunc quidem tantum profecit, ut iam maiori alicui
scholae idoneus haberetur.

Habito autem sub id tempus et circa annum 1515, apud Traiectum
convenit et tractatu super designatione frie, opera ac directio-
ne dicti m. Suchonis, per Deputatos Ducis Eborij, Saxoniae, cu
Adriano florentio proposito s. salvatoris Traiecti, ac post summa
pontificis Romano, necnon Dno Antonio a Montignij, qui post fuit
creatus Comes in Hoeschstraken, Legatus Caroli Archiducis

pastore

et principis Hispaniarum, concordatum est per eos, de cedenda
Frisia ipsi Carolo. Intersa vero passim Geldri, ac milites Ducis, Axo-
nia qui Atri dicebantur, et ob stipendia non soluta, seditionem
mouebant, ac frisiā inuictabant. Dies autem 28. Januarij An-
1515, Franco Dornichia, Fowra Fousma, sicut Dornes Calama, cum
quadringentis suis factionis hominibus Barthuy, ianā ad eum folcardi
ex improviso occupantes, vix dimissa eius vxore, quae eum tribus ei-
usdem Rintzio, serapione et Rintzia Leouardiam profugit. Fol-
cardus, hac iniuria intellecta, sollicitus max nobilitate, qui fratri
M. Suchoni familiares erant et amici, nominatim vero vicum a Cam-
minga, Hottanem a Dornama, oppidanum, Leouardicum, et, ipsos
permonuit, ut una cum ipso sat potenter manu vrbis egressi, hostes
apud Barthuy sum inuaderent. Illi obuiam progressi, cum aliquot
eorum caeso ceteri huius sustinere non possent, profugis in vi-
cinum Castellum Romanorum, ubi aliquandiu postquam ceteri
fuisse, tandem immisso igne in stabulum, Geldri qui intuebantur
in fuga salutem peruersi, dies. Valentini 14. Februarij, Domus
Fouri Fousma ab Leouardicis ibi incisa; Fowrum autem fol-
cardus, ob antiquam familiaritatem ac vicinitatem, adiunxit
ut saluus euaderet, quod beneficium deinceps, quādiu vixit
grato erga eum animo agnouit. multi vero eorum interierunt,
nonnulli enim templum profugerunt, inde extrahi, captiuique
Leouardiam perducti sunt.

Per id tempus folcardus, in conspectum adium parat, cum nihil
tutum videret, in vrbis domicilium confectus decessit
et primo quidem apud fratrem Suchonem aliquandiu, deinde
vxore et liberis continuavit; verum ille numquam cum alio
familiam, multique hospitibus indigne ad eum confluerent, tandē
in remunerationem servitiarum ac damnarum perceptorum
impetravit a Duce Georgio Damum Duca Linguae mintzini
dictum. Ea ipsi dono fuit concessa 25. Junij eiusdem anni,
priusquam Frisia Carolo cederetur; Hanc domus inhabitare
suam vrbis accommodare coepit. Erat autem illi propinquu-
rum receptaculum, nam cum omnia extra vrbem milites infest-
essent, boni viri superuenientes armati, omnibus expulsi
in oppida profugerant. Porro ad ad eum folcardi diuersos
N. a Tiepma cum eorum vxore sorore Fide, et in vrbis ab Ha-
mia alio Leuchinga fide frater, qui ibi melancholia morbo
confecti diem finierunt. multos enim antea in vrbis laeta consti-
tutos improvisum hac bellum in summas miseria coniecit.

Eodem autem tempore ab Saxonico militibus, 22. Januarij, incenso pago cyni (Scha) ad Zuidtsee quidam Langepier excurrit, qui piraticam instructio navibus, quas schipp-gepocant, exercebat, multa damna Hollandiæ Frisijs Saxonica ac Burgundica signa sequentibus intulit.

Secuta deinde induciarum publicatio, 8. maij, facta inter Carolum Archiducem et Carolum Ducem Geldriae quatuor mensium. Interdum venit in Frisiam Pater Florentius ab Heesteyn, qui 24. Junij, pridie d. Johis, Gronoviam ingressus, et advocatis qui in Saxonico fide remanent, cum ab eadem et Saxonico Commissariis essent absenti, nova instrumenta nomine Archiducis abijt, Cal. Julij, acceptis, ac quatuor nobilibus ex Consiliariis, videlicet, Heesteyn, Doctorum Kempelium a Martena, et Ardum a Burman et Tacinuum a Lotnia, Equites cesarum. Verum Subscriptores novo ad Curiam principis Caroli mox revocato, rebus nondum in Frisia satis confirmatis, ipso quoque principe iam primū emancipato, et circa inaugurandum et Ditionum suarum susceptionem distracto, multisque alijs negotijs circa initium regiminis impedito, rebus necessitatibus novi Domini Frisie non satis ei intendere vacavit; ac paulo post secuta mors Ferdinandi Regis Catholici, cui materni, cum utrinque Hispania et Sicilie Regna ad eum devoluta essent, nova impedimenta obiecta sunt. Interdum Dux Geldriae occasione constabulicidie suae dominationis hanc negotia, ausus etiam castra ad Gronoviam ab idem pavoris, quatenus consilio ac auctoritate m. Buchonis in officio ac fide reposita fuit, civibus tam fortiter defendentibus, donec missis in Frisiam auxilijs obsidium solvitur, Regis Galliarum intercessionem, ad aliquot menses inducitur paciferebatur. Quo medio tempore, missi sunt utrimque legati in Galliam, ad controuersiam coram Rege disceptandam, inter quos electus fuit, una cum Abbate. S. Bertini ex familia S. Gerardi, dictus m. Bucho, qui de rebus Frisonicis et Frisibus Ducum Saxonia ac Regis Caroli in Frisia quam optime instructus erat. Legationis autem non id fuit, ut Geldria (quod perindebat) Frisia ex eo haberet.

Porro m. Bucho varijs negotijs legationibus cum distractis esset, ac ad residentiam in Decanatu (quo dum a Consilio Rex donauit) in Hagam Comitibus auocaretur, negotia per se viginti novis studiis intendere, decrevit dum ad scholam Daugueri, qua tunc inter particularia Gymnasia florebat, ablegaret. Et sub initium anni 1519 eo ad eundem, ibidem primū scriptum classis adscriptus, ex ea ad septem et quinquaginta viginti vultus cecidit. Nomen proprium, quod viginti seu viginti vultus

locabatur ipso vigiliis matriculae scholasticae inscribi se fecit; Et
quamquam familiaris cognominatum erat Ayza, ipso patris Buchonis
exemplum sequi, Zuychemiumque simpliciter cognominari maluit, quod
paterna Avitaeque villa se successorum fore praesagiebat, ut etiam
in suis ius omnia praedia, agrumque unum suum in pago Zuychemensi,
praeterea quae furis sunt Ecclesiastici, posseta cesseret. Vigiliis autem
nomen in memoriam Aui materni vigile Hamia, ei inditum fuit, qui
ab Aua quaeque suo materno vigile Clamstra idem nomen prius acceptat.

Revocatus autem a patre ex paupertate mensis maii anni sequentis
in frisiam, ab se paulo post cum Ruitzio fratre missus fuit ad patrum
Buchonem in Hollandiam, qui tunc in Haga Comitum morabatur, ad idem
Capella principatus Descarui; a quo deinde, An. 1520 sub festo P. Johis,
apud Leydam institutus fuit traditus in Ecclesiam verio, qui
praecipuorum procerum Hollandiae filios tunc ibi in primis literis
instructos. Ac tandem, sub finem anni 1521, in Hagam rediens,
operam dedit aliquot mensibus Jacobo Volcardo Bergensi, viro
ad primis in latinis Graecisque literis erudito, cuius exstat oratio
perilegans Quaderistica, de usu Eloquutione in obscuris mu-
neribus publicis. Mensis deinde Octobris, An. 1522, cum eodem
Volcardo Louanium missus, habitatum inuit apud Logardos,
usque ad festum pasche An. 1524. Unde cum eodem migravit ad
m. Aggidium a mola mocheim, prope Capellam Clericorum.
Duoque autem primis annis, Graecis latinisque ac humanioribus
literis operam dabat, cum privatim apud eundem m. Jacobum,
tunc publicis in collegio trilingui, sub praefessoribus Con-
rado Cocconio, et Rutgero Raschio. Donec dum patris Bucho-
ni An. 1525 ad se sub tempore vacationum scholasticarum, evocans
in Hagam, aptum indicavit, ut furis disciplinam cum insti-
tutione iam prius sub Doctore Joanne Hayo audire coepis-
set) serio animum applicaret. Non gravatus autem fuit
Buchonem, illum in primis elementis furis quod seimidem
publicis privatimque apud Louanium professus fuerat,
pecuniis quoque instigante, a quo deinde Louanium remissus
fuit, ut praedictum furis studium diligentius prose-
queretur, ac ibidem audire coepit Doctorem nicolaum
a Bruxella, ordinarium legum professorum tunc
matutino.

Pace autem cum Gallis, capta rege, sperata, ad
Academiam aliquam Gallicam ablegatus dum patris
constituit. Verum inita cum Gallis concordia effecta
cum non sortiretur, pecunia ad comparandos libros

Furi civis liberaliter a patre instructus, Louanium rediit. Et cum apud Jacobum Volgarium, quem studiosus sciebat, ac interea in adeo m. suorum fratri, cum nobilitate aliquot adoloscensibus eius institutioni traditus, migrasset, locus si non concederetur, e regione illarum, in quibus martinus Porpius paullo ante abierat, apud michaëlem a Porcia Commodum inuenit hospitium. Verum paullo post inde cum hospite in patriam defuncti domum, que porta rubra appellabatur, recessit. Ibi usque ad mensuram Julium Furi, strenuam opulam dare pergebat. Unde in Hagam rursus de quocumque, consilium cum patre patris coepit, de de in Burgundiam ad Dolanum Academicum mittendo. Valodictus itaque apud Hagam pater collocatus, qui eodem venerat, ac pater Buchons, in septembri anno 1528, Dolan in Burgundiam, cum nobili adoloscens, sionckens a melloma canterranes ac familiaris, profectus fuit. Hi et totum pater triduum in. Aymoni Soudien cohabitans, sub professoribus Ludonico marancio, Jacobo Iuxino, Joanne manacho, Petro phénice et Quirino vitulo, doctoribus in veris, Furs, diligenter nauavit opulam, ut inter auditoribus primam facili laudem referret. Ea re permoti studiosi aliquot adoloscens Gymani, Henricus ac Quirinus roehlingeri, Louiri Pni Antoini fuggeri locupletissimi civis Augustani, Gindem, consanguineus Furs, Georgius et Hermannus, in ipsam adhibere habitant et comensales, familiaritate inuicem conciliata, illum, propter opinionem de eius studio coceptam, valde complacere coeperunt, eadem persequuntur, ut Furius Civis institueret illis preloget. Cum autem Erasmus Rotterodamus Basileæ, que non longe a Dola distat, ageret, cui cum patre Buchons magna intercedebat familiaritas, captauit occasionem, quod Amicitia se quoque inuicem; Ad quam humaniter receptus, crescit. Et usque ultra citro missus, in de confirmatus fuit, unde non parum exultationis ei apud condiscipulos accessit. Circa id tempus, patrum Buchons a viuis discessit intellectus, cuius mors, pater animo deiscens coherere usque, de reditu in patriam cogitare coepit. Verum ceteris faciens, illum legatum ei pecuniarum sat magnam, et bibliothecam tam in Furs quam in alijs disciplinis bonis instructam reliquit, quod videlicet studia sua ad metam commodius posset perducere,

quod et turcici maderant, inebantq, ac sodales qui privatim
illum frequentare profitebantur, eubenter audiebant multis modis et
magnificis promissis apud eum continebant, ut ipse ad Academiam
Auchianensem proficisci desiderantibus comitatus esset, tandem
sibi assensit.

mensis deinde martii An. 1529. peruenit ad aliquod oppidum
monasterij, Ducatus Burgundiae, urbes, Alinarum, ubi saltem
fontium memorabile conspicitur miraculum, et ibi tunc statum
conuictus celebrabatur, ob auxilia ab rege Ferdinando contra
turcas petita, relictâ Dacia, per Cabillonem et Matiscanem,
perclarâ Burgundiae civitatem, Lugdunum, secundo Ararim fluvium
aduenit, sunt, ac deinde per Rhodanum descendens, Auchianensem ap-
pulit, eo potissimum desiderio accitit, ut Andream Alciati et fran-
ciscum a Ripa, quarum celebris inter Turis professor erat fama, au-
dierit; cum aduenirent, ob postea ibi grassari incipientem, et
Alciati, aliosq, professores, ob eius metum discedentes, paullo post
inde in itinere, civitate Annicensi, privilegium et ipsa universitatis
habentes, prius peruenirent, vacentiam non incelebrum Academiâ
in Dolphinatu concessit. Auditis autem ibi aliquandiu professori-
bus praeclari nominis ac doctrine, ab eis sibi vixit persuaderi et
passus, ut in eâ Academia gradum Doctoratus, promerendâ faceret
de mora ac felici sortito, professorisq, primarij Antonii de Donna
et Jo. Baptista Palma Alexandrino, 18. maj. An. 1529, suscepit
verum haud diu illic mansit, sed cum sibi affugisset pacem, de
quâ tunc apud Cambracum trahebatur, favore quoq, adiuti An-
drea Alciati, qui ab Auchione discedens, in Bituricensi Gymnasio
ad Turis civitatem aditum se habet, impetravit ab rege Gal-
lorum eius securitatem, ipsi quoq, Biturigas se cōtulērunt, quâ
illos infirmos, superioresq, Germania compulso, sequebantur ex
Dacia, vacentia atq, Auchione secuti sunt, post tempus, quo illic
egressi, vigens privatim publicisq, profectando ac disputando,
nomen sibi aliquid inter studiosos comparavit; Alciatiq,
postea in Italiam proficiscens, ipsius locum plene tenet
ac incundissimo quietissimoq, ibi supra bibliothecam moratus est
magna vix familiaritate et amicitia cum francisco Rupilio
Gymnaso, ac Carolo succetro flandrâ f. c. praeclaro et ad-
modum discreto, multisq, alijs doctis Turis studiosis. Aureliâ
vixit da anno ac salutem profectus, cum multis praeclaris
notitiam quopiniis, ac ab Eusebio Suda, Joanne Carpesio

Saxonicis Caeleſij Rectoris, ac p[er]ſiſſat[i]o, humanitate
 honorificis fuit ſuſceptus.
 Deinde h[er]o rogatu eorundem ſodalium, ſub Autumnum An. 1531,
 in Italiam proficiſci conſtituit, invitatus h[er]o ab Antonio ſupp[er]o,
 alijsq[ue] nonnullis, quorum libri ſuis Auditores fuerant, ut p[er]
 Germaniam tranſiret, ac cum ipſis coram notitiam haberet, a Bi-
 turgibus, magna ſcholarium Auditorumq[ue] ſuorum caterva comi-
 tans, v[er]o ad vicinam oppidum Don-ſe-roy conceſſit, ſup[er]du-
 numq[ue] h[er]o reſiſſit, ac p[er]ſiſſat[i]o, ſauſanam, friburgum
 Echternach, Helſtiorum ſernam, ſolodurum, ſaſiamq[ue] tran-
 ſiit, friburgum Briſgaviae p[er]uenit, ubi ab Eraſmo Roſſodamo,
 Vedalrico Zaſo, alijsq[ue] Doct[or]ib[us] viris, quam-humaniſſim[us] fuit except[us].
 Ac inde Roſſh[er]iam, Tubingam, v[er]o tranſiit, ad deſideratam
 ſeu Auguſtam cū ſocijs ſalutis p[er]uenit. T[er]o in ſollicitis inui-
 ſit Academijs, ſaſia, friburg[um] et Tubingam. Apud ſaſiam
 Bonifacium Amerſbachium Turiſconſultum ſalutauit, ac in ſua
 niana officina, cum ſocijs Doct[or]e v[er]o ſigismundo Celſio Roſſino,
 qui libri ibi corrigendis p[re]erat, Hieronymoq[ue] T[er]o ſuo ty-
 pographo magiſtro, illic notitiam contraxit, vidit quoq[ue] eum
 Oſcolampadium ac ſimonem Cr[ist]um, duo in ſa v[er]o H[er]ſi-
 corum Ant[ist]ignas Ant[ist]ignas. Apud friburgum h[er]o Briſgaviae,
 Eraſmum, Ludonicum ſeram inſignem Theologum ac Canonicum
 ſaſia, Vedalricum quoq[ue] Zaſum, ac Henricum Clauſum ſa-
 lutauit. Tubingam h[er]o adueniſſit, Jacobus ſonar, qui poſtea
 Roſſi ſ[er]uandi vico-cancellarius fuit, multipſat[i]o cat[er]ua
 ſim accurrens, ſalutandi ſos ſanſa, ac n[ost]is vniuerſitatib[us] ad
 p[re]ſentem inuitauit, non tantum menſe Cal[en]dijs, ſed hilaritate
 ac Doct[or]ib[us] ſermonibus v[er]o conditum. Apud Auguſtam h[er]o,
 Ornatiſſimus vir D[omi]n[us] Faſt Roſſing[er]us, Henrici ac Quirini ſuſer,
 hoſpitio illum accepit, magnific[us]q[ue] traxit, quotidianiſſe Con-
 ſilio ab D[omi]n[is] Raymundo, Antonio ac Hieronymo ſupp[er]is, ab D[omi]n[is]
 ſos p[er]ſiſſat[i]o, ac p[er]ſiſſat[i]o ſuis v[er]o patricijs ac Doct[or]ib[us].
 Except[us], et cat[er]is numiſmatib[us]q[ue] ac auris aureis, alijsq[ue]
 cimelijs munific[us] Donatus fuit. Die autem 16. Octobris, inde
 cum comitibus, cum quibus i[st]a Gallia ſollicitat, Italiam h[er]o
 diſceſſit, ac apud monachium, ſo ipſiſ[im]is ſocijs D. Chriſto-
 phoro ſack[er]ſibus ſubſecutis adiunxit, v[er]o ſim[us] die

Pratauij fuchat professus, excludendos addidit. Duae autem memo-
 rabilis conditiones illi apud Pratauium agenti oblatae fuerunt. Una,
 Vicariatus Iudicialis in Regno Cypri, ad quam sum nobiliss quidam
 Vices-regis filius, ipsius Auditor secretarius continuus, multis
 precibus promissisque inuitabat; Et, quoniam in ea Insula incolae fere
 Gallico ut plurimum adhuc utebantur, magis sum idoneum fore
 persuasum habebat. Sed deliberatione cum Dno Antonio fuggere,
 qui sum hospitio apud sum utebatur, inita, illi ea conditio non
 satis probabatur, quod inde difficilis conciliabatur in patriam
 reditus. Aliter autem non paucis grati splendidiore. Cum enim
 Bononiam excurisset sub id tempus, quo Caesar ab Expeditione
 Turcica rediens, eo ad pontificem Clementem salutandam venisset,
 ubi et numerosus Cardinalium, ecclesiarumque Italiae principum con-
 uentus celebrabatur: Vigiliis, cuius nomen iam nonnullis inno-
 centis caeperat, a magnis viris in Aula sollicitabatur, ut phi-
 losophiam Caroli Caesaris filium instituturum susciperet: Huc eos
 scilicet mouebat, quod multarum linguarum peritiam querebat
 ac in Graeco Latini, et ad primis doctus habebatur, sum quod
 subditus naturalis nati suae esset, ac Buchonius nepos, cuius
 quidam meminerant Caesarem in Legationibus et rerum Administratione
 opera vnum fuisse. Verum adhuc rerum imperitus, et naturalis
 philosophia praepeditus, miraremur adhuc aetatem agens, animu
 eo applicare non fuit ausus. Terruit sum etiam vita Aulica,
 ad quam se componere nullo pacto poterat, sum etiam sumens
 videbantur maiores ferendi, quam ipsius tametiam id temporis for-
 re possent. Sed postea rex in familiaris colloquio cum praeside
 Vigiliis intellexit, ut hinc uteretur doctus, sibi iam felicitatem
 non obsequisse, sperasset enim se non paucis rebus instituturum.

Cum autem idem sum a Caesare Duci Venetiarum commendari pe-
 tisset, quod Bibliotheca, quam Possessor Cardinalis illi reli-
 querat, inspicere facultas daretur, non difficultate id ob-
 tinuit, adiuvante Doctore matthia Held Vices-Cancellario
 suo m. Vbi Graecae Institutiones Justiniani complevit, quarum
 Describendarum potestate illi facta, curavit in officina Froben-
 manae Basileae sas imprimi, ac Carolo Caesaris hoc opus Indignu
 omnibus plausibile, gratitudinis ergo, dedicavit. Expleto
 deinde cursu (ut vocant) Anno Lectionum, cum de eam Insti-
 tutionum titulos absumisset, a multis inuitabatur,

ut in praedicti munera persolveretur; Imò quidam si speciem facio-
bant obtinenda primaria Institutum sectionis a promissoribus
reip. venisset; Quin et ipse malignatus, ipse sub Coelestia, et
(ut vocant) concurrunt, ipsum sollicitabat, hortari ad id
procurabat, sperans se ad maiorem sectionem facilius promoueri
posse, si idoneus reperiretur, qui ei in primario loco surrogaretur.
Verum ipsum, qui ip. annis patria absque, de praedictum sine ac pa-
rentum permouit, ut de sa. repetenda omnino consisteret. Itaque
rebus omnibus cōpositis, ac valde amantissimis adiacens, id
sine in m. h. b. ut in ingressus fuit, ac Georgium comitissimum
amicum ex itinere salutavit; Et deinde per Constantiam Frisur-
gum, decessit, ut Erasmus, ceterosque amicos salutaret. Fuit vero
sa. filiam contemnit, ut Institutum de Graeca, quod ipse Theophrasto
adscriptum, ac in dictis doc. h. titulos, commentarij, se praestare
correctiones adhiberet. Quibus impressis, rursus T. Fannarij,
Bonifacio Amichachio, Nicolao Episcopo, ac Andrea Catandro, co-
labantibus Typographis cum comitantibus, itinere ipse comitis
Frisurgum innotuit ab Erasmo, qui illi speciem hereditaria facio-
bat, si secum iam senio confectus permanere non gravaretur,
honori ipse excusavit, ac Institutum in patriam ut in prosequi
maluit. Fuit per Argentinam, spiram et Vormatiam ac Rheni,
equos Coloniam 23. Januarij pervenit; ubi cum a multis humaniter
exceptus, tum praecipue a Doctoribus Fidei Doctumensi, olim Assessor
Iudicij Camerae Imperialis, coactus, ob patriam suam honorem erga se
olim impensam Bononiam, hospitium sumens, ubi man-
avit ad 20. diem Februarij.

Interea autem cum Episcopi monasterij de P. fructu a
Vvaldoch officiali defunctus esset; omnibus modis id agit Doctor
Fidei, ut oblatam ab Episcopo conditionem tunc vacantem accepta-
ret, cum honorarium non cōtinuandum offerretur, et non so-
lum a praefato sed etiam a Capitulo et Canonicis praestitum
magnificum de inuizaretur. Terruit autem nonnihil populi
Vvalphalici ruditas, et quod Civitas monasterij huiusmodi
dissidij de Religionis tunc ageretur. Vtrum tandem sibi
persuaderi est passus, ut opus suum praestaretur, atque
monasterium, post visitatos parentes, ad aduersum promitteret.
Anna autem 1534, Estio mecum cum Deputatis Episcopi conuenit,
sancti Conuentumque idem Episcopus ratificavit.

Dum vero per Frabanziam, ut patronos Amicosq. v. l. h. s. s. sa-
taret, verus frisiā proficiscitur, subitum quadraginta
dum magistratum renouari iubet, Civitas monasterium in ap. l. t.
rebelliōem prorupit, Anabaptistis potius partes obtinentibus,
ceteri cuncti vrbis excedere coacti sunt, unde commotus Episcopus
vrbem iam obsidione cinxit, passimq. accurrentibus ex Hollandia
frisia, alijsq. locis suis, p. l. t. hominibus, instum bellū exo-
riri coepit. Unde comati dō amici dehortabantur vigiliū, nō
sō in tumultum solum periculumq. conijcere, sed potius tranqui-
litate aliquā conditiōem exposcere, v. l. idem officium apud
Traiectum Episcopum recēdū inauguratum suscepit, ad quod
dum Archidiaconus Guisbertus et Gerhardus mulier, Caesaris in
Germania Infans Conficiarij, Episcopi nōis inuitabant. Volante
quoq. Academia Puerisutoris, dum ex Italia romulum intelli-
gentes, suisq. v. l. t. excubationibus, dundem ad munus docendi
sat magno studio ducentes: sed ipse fidem monasterium Epi-
scopo datam servare voluit, patris illum potissimum prope-
lentes, qui ad bellū turbas nihil comatus fuit, sed cum aetate
florēti esset, rerum experientiam ex bellis et fionibus et
consilij dicebat illi accreturam. Febr. 12. martij in frisiā
veniens, usq. ad 4. maij ibi permansit. Quadam autem die, cum tra-
veneret ipse p. l. t. insititūnt cōviniū, atq. ad id inuitassent
presb. t. h. s. s. loci illius nobiliss. ac propinquos et Amicos, in
filiū honorem et congratulationem (quod est post annos 14 studiis
tūm Lananij, tūm in Burgundia, Ecclesia et Italia feliciter
cōpletis, quod eius lucubrationes in publicum emissae abunde
testabantur, ac in Doctore h. v. f. promotus esset, quod varum
in ea provincia tūm erat) incidit in conviniū. Hinc de p. l. t. et
p. l. t. Anabaptistarum, passim tūm grassantibus; cumq. dō
intenti essent, quidnam ipse de ijs sentiret, multa graviter. Cū
admirations audientium, in cōmendationem Catholicæ Religiois,
et cōfutationem reprobarum sētarum, protulit; Quae audiens
Otho s. h. s. s. quidam et venerandus presb. t. h. s. s. in Ecclesia virum-
mōsi, qui dum olim Infantem baptizaret, prorupit in hac verba:

Benedictus Deus, qui evidenter nobis ostendit hanc
prophetiam m. Luchonis patris ipsius, qui assistens Baptismo,
inquit ut pedibus eum in aquam demergat, quod in Christi fide
forte firmius. Et celebrationi nuptiarum Rintzie sororis sue
cum propheta mantzimano etiam ibi interfuit.
Ipse interea ab exmo Episcopo monasterii, ut ad munus sui
administrandi et impensius adveniret, sollicitatus, mensis maii an. 1534
eo profectus fuit, ac cum bello diafuerit, Duemaniam
parvum oppidum, et ibi a monasterio dissitum milliaribus, dum
cōcedere iussit, eodemq; advenire reliquos, qui iudicio Eccle-
siastico operam dabant; In quo oppido annum paucis totum per-
mansit, cumq; ob belli turbas iudicia paucis cessarent, consilio
in rebus agendis Episcopo praeiit, ac in legationibus, quae tunc
ad sollicitanda auxilia in Cantuariis Circularibus statum Im-
perij frequenter fiebant, operam suam impendit. Deo autem opi-
tante, tandem illi bello optatus finis fuit impositus, Urbe
Monasterio capta, Regulus ipse, ac ceteris p. bellum aucto-
ribus in Episcopi potestate redactis. Porro sancti grauius Has-
siae, qui novam instituat apud Marpurgum Academiam, Episcopus
monasterium sollicitabat, ut vigile permittente conditio ad
fuit in sua Academia profectus, et suscepit, quod ipse
Vigile omnino, propter dimissat. p. Ligom, resuabat.
Sub idem vero tempus, Caesaris ac Regis Ferdinandi eius ad Affe-
soriam dignitatem in iudicio Camera Imperialis, nunc Dominus Sur-
gundica, vocatus, valde perperit fuit, quamnam conditioem pra-
ferret. Nam Episcopi benignitas eum recte praepositura in Hum-
merum in Cantoria Graevingensi, ac Decanatu Ecclesiarum
Aqua in Civitate monasterii, honorari procurabat; eum etiam
magnifica promissa, ac recte parva victoria, non parum eum
mouebant, ut in munere eo obundo persunderet. Alia autem ex
parte, amici dū suadebant, ne Affessorium Officium, quod ad
maiora gradum praestans videbatur, negligere; In quam
sententiam tandem inclinavit, discendi potius in summo
iudicio, et ad practicam adducendi id quod in scholis deducit
cupiditate, quam honoris dū C qui non minimus in Germania
habebatur) ambitione accensus. Proinde querens dō ratiōē,
quod cum bona gratia Episcopi liceret novam amplexi con-

ditionem, tandemque, intercedentibus quibusdam amicis, et si non
 sine difficultate, obtinuit. Ac deinde per omnem reliquam vitam, dicti-
 g. centissime Amicitiam cum Episcopo, Praetate, Canonicis et nobili-
 bus monasteriis, qui in ea Regionis morabantur, coluit; Atque occa-
 sionibus oblatiis, non parvis officiis sibi deinceps studuit. Inter
 quae, illud reticendum haud videtur, quod cum a Caesare m. ad Execu-
 tionem Detentionis P. Hermani Archiepi Colonien. missus esset, sua
 maiestas idem etiam constituta de Episcopo monasteriis faceret,
 ei, cum mandato sum mittens. Vetus cum reluctaretur, apud P. Gra-
 vellanum allegans non conuenire ut hoc officium per sum ficeret,
 qui diu servitor fuerat; Et Gravellanus non admissa excusatione,
 ei hoc carum a Caesare mandari procurasset, ipse humilissimus fuit
 deprecatus, dicens, se potius m. suae servitium velle relinquere,
 quam si, cuius partem comederat, aliquid adversum denunciare; non
 similis quoque ipse causam monasterii esset, quae Colonien. cum
 nullum contra istum processum, s. interbiaus, processisset, non
 alienum se a Catholica Religione unquam exhibuisse, quoniam
 excusare non posset cum Langranio ac licentibus principibus Amicitia,
 quod fortassis suum statum securum augeret, coluisse. Ea
 oratione permotus Caesar, sententiam suam evadit, con-
 siliis, exequi praetermissis.

Licentia sua a praetato primo Episcopo obtenta, visitavit in fri-
 sia parentibus, spiram profectus fuit, ubi in tertium annum permansit.
 Receptus est mensis Julii An. 1535 in Assessorium ordinem a relictis
 Comite Adamo ab Eschenh. tunc temporis Iudice Camerae Imperialis,
 ac, si praetato furore coactus, in Collegium Assessorium admittitur.
 Cum antea in Comitiis etate gravis a Caesare m. dimissus esset,
 ei successor datus est, Felsterius. princeps P. F. Comitis pa-
 latini Rheni, Dux Bavariae et Comes palatinus, quem tunc
 appellabant Ducem in simmet, qui pater fuit Federici Comitis
 palatini Electoris. porro hic summa benignitas s. sapientia
 Virgini copulatus fuit, quod ipse Graecae linguae studiosus
 cum poesis solum in collegio habuisset istud idiomatis peritum.
 summoque etiam amatus fuit ab F. Comite montis-fortis, et
 Varnico Comite ab Cyntherin, primariis Assessoribus, Locum-

tenentibusque iudicij, ac a ceteris omnibus collegiis, qui, ob
eius diligentiam atque modestiam, summam bonamque co-
plectebantur. Cum autem in illo iudicio ageret, sententiarum
Actorumque antiquorum reuera diligentissime perreueravit, Lin-
guam etiam Germanicam exacius didicit, ac in Ecclesia ipsa quae
exerceuit. Transferebat successivis horis in linguam Latinam
acta iudicialia primarum iusticiarum, quae a Consistoriis, Scho-
dichis, Cameracensis, atque alijs Ecclesiae idiomatis Civitatibus,
sub iudicium Camera Imperialis respicientibus illuc deferre-
bantur; paucisq; annis illud officium, ut vix alius esset, qui res
iudicij accuratius exaceraret. Incidit autem in saecula
pora, quibus in eo iudicio assedit, quod Lutherano scilicet, no-
na Religioni hosti advenit (qui tunc protestantes vocabantur)
multa contra Auctoritatem eius iudicij molirentur. Vtrum
ipse unus ex eis fuit, qui strenuissime Caesaris iudicijque eius
Auctoritatem propugnaret, et cum nonnulli minis ipsius mo-
ti, causarum relationem refugerent, ipse sibi nullum iniunctum
officium unquam detraxit. Vincbat ibi interea suavis, si
unquam alius in vita (ut ipse sepius refert erat solent)
nam quod officij sui functioni tempus docere poterat, id in-
cunctissime, in multa materiae varietate, privilegiorum
nectorum cognitione, ac Actorum relatione, ac curiosa magnarum
rerum transactione, quae in illo iudicio antea tractata fuerant,
atque adhuc tractabantur, confusus consuevit. Dux quoque
fuit An. 1537. Dux Vithelmus Banaria eius celebritate
excitatus, quod audivisset non mediocre iam promissum
eandem ex professione iuris in Academia pratauina (quod
Comptaria eius in Institutione exercebantur) ac non minores
cum laude in iudicio Imperiali dum videri audivisset, multis
premijs per magnos atque viros sollicitavit, ut in Academia
sua Ingolstadtensi docendi munus susceperet.

Amicus autem, quibuscum iam rem communicabat, non eosceum
videbatur, ut functionem mutaret, Vtrum ipse docendi discendi
studio adductus, et si in iudicio Camera sitit tranquillam
honoratamque vitam ageret, atque quod ibi de Religionis
perpetua esset disputatio, atque protestantium iniurijs in-
quistaretur, ut ad Academiam adprimis Catholicam, et pro-

sessionis munus honestissima conditione quocumque concederet,
 non agri, sed pertrahi passus fuit. Quod consilium cum collegae
 eius in iudicio camere intulissent, multis modis ab eo
 auctoritate sum sunt conati: verum cum ipse iam fidem suam
 fecisset. Salarie duci obstrinxisset, in proposito permansit.
 spectabat enim se aliquando utiurum, sed utiurum non
 posse, quam antea; tunc quum Ecclesiastici fuerit, secularis
 fori gratiam aliquam in officia Ecclesiastici munere,
 iudicij supremo, causarum Imperij deservit dedit, ac ea quae
 cognita magis necessaria viderentur, ab inani bus scholasticis
 subiectatibus discernere possit. Venit autem Ingolstadt
 sub finem An. 1537, ibidemque permansit usque ad pascha An. 1542.
 Coepit profiteri secundam partem Digesti. incipit. lib. 1. tit. de
 reb. cad. et si cit. p. c. Legit per id spatium 4. annorum
 aliquot mensium, potiores notabilesque aliquot titulos pri-
 marum secundae partis Dig. vlt. in quibus de commentariis satis
 diligenter edidit, quos etiam adi in publicum h. t. u. t.
 Anno autem 1539, Frisiam et pariter, sub vacatione a sti-
 narum tempore, inuist; quos tunc adhuc incoelum recepit, ma-
 trem etiam et iam grandaenam Anno sequenti 1540 amisit. tunc
 audierat a scholaribus libenter, multique ad eam Acad. suam
 fama diu excitati accesserunt; neque acinus fuit, qui periret ha-
 beret ibi Auditores, etiam si ex ceteris exstiterit acci-
 tos Jurisconsultos haberet collegas, fabium Romanum scilicet
 ac m. Antonium Cajum m. aduocat. suum. Eum etiam Salarie dux
 in suum accinit consilium, decedensque contrarius, quo, que Ingolsta-
 dii ad Ducatum cognitionem pertinebant, cum alijs Consiliarijs
 praefecit. Honorarunt. eius Auditorium An. 1541, multi doctis-
 simi primarijque viri, qui ad Comitum Imperialia proficiscuntur, eo
 transibant. Circa idem autem tempus, Gregorius Rex Romanorum
 Ferdinandus, diu fama pernotus, Consiliarij Diploma, seu
 codicillos ieci, pante transmissit praecarijque aliquot primis
 vjs donauit. Anno autem 1540, cum ab postem Ingolstadt
 grassantem, vniuersitas Auditorum Penium oppidum vicinum.
 Ingolstadt comigrasset, etiam ibi hnam agit astatum;
 Ac cum ibi ex p. d. satis periculosi laboraret, Antonius

suggestus si persuasit, ut Augustam ad se veniret, ubi per-
torum chirurgorum opera, sat feliciter pristinae valetudini resti-
tutus fuit. Tunc autem tempore, quo Ingolstadij habitavit,
incundè admodum vitam transigit, non tamen sine magnis En-
diorum laboribus, partim ut Auditoribus suis, uti faceret
partim vero ut de controversiis suis illum cōsultentibus respon-
deret. multa cum ceteris Doctoribus suis Academia ei amici-
tiae officia intercesserit, praesertim autem cum Doctoro Eccio
ac Leonardo marsteeo Theologo, atque vicedominando F. C.
viro suavissimis ac bene generosis moribus praedito. functus
est autem in eadem Academia Rectorali Dignitate, ac Decana-
li Officio Juridicae facultatis. sub finem autem m. 1541
nunciata illi morte fuit ibidem matris charissime, quam cum pa-
erat) acerbissimè tulit. Hoc tamen aliquam si consolationem
attulit, quod anno praecedente iam ad patriam iam videretur
invisitasse, ac exercitum laudaverat.

Dua autem Ingolstadij existenti conditio adprimè splendide
fuerunt oblate: una, ab Electore - marchione Brandenburg-
ensi, qui cum rursus miris modis, duplicatoque expensio, nite-
batur pertrahere in suam Academiam francfordianam, ut ille
sub profiteretur, ac a Consilio sua celsitudini esset
cum res deperisset. Verum in animum suum nunquam inducere
potuit, ut id concederet, ubi Religio Catholica labasco-
re inciperet. Altera vero, ab Carolo V. Imp. qui cum apud
Ratisbonam Comitia Imperialis m. 1541 celebraret, ac opera
Vice-Cancellarij sui Doctoris matthiae Held viri incomparabilis
deservit ut esset, suggestentibus nonnullis Consiliariis, vicinè
Urbs Ingolstadio morari vigiliis, quem sua m. aliquando ad
Judicium Camerae promoverat, ac postea aliquot annis in
Academia Ingolstadiensi sub Cancellario professus esset, quibus
namque per totam Germaniam celebris iam fuerat, quem ut
linguam Germanicam rebus Imperij necessariis, ac
Gallicam curia Caesaris conuectationibus tētre intellegeret,
multis modis per Brandenburgum atque alios Consiliarios
conatus si fuit persuadere, ut Vice-Cancellariatus
officium apud suam m. suscipere. Sed antem attente
ad tantum honorem se vocari, et locum munus suum

Amperitudinem expendenti, praestitum quod vices-Cancellarius os
Imperatoris esse sciret, cui, coram Ratiis Imperij principibus
Viris, et illis, quibus apud Imperatorem negotium erat, propo-
nendi respondendi, Germanici onus incumbere, et sibi eo scire
quam parum idoneus ad id esset, et si linguam tenebat, nunquam
tam cito se in ea exercuerat, ut cum dignitate ea loqui posset,
que magnitudo officij exigebat; manibus pedibusque si vocatio-
ni reluctatus fuit, non sine quadam quorundam offensa, qui de
illum emendarent. Cum vero imperio suo cum illo ageret
quod cum subditus naturalis sue m. esset, proprio potius prin-
cipi servire deberet, quam in externa regione fortunam quaerere.
Respondit ut ab eo, non posse humeris suis impariter provinciam
suscipere; verum si aliqua occasio condiderit in patria obsequere,
quasi hanc vitam possit traducere, tam se non recusaturum;
Ac ita quidem tum illis inaudierit placuisse, a Ratiis Inquisi-
torem ad praestitum suae provinciam rediit.

Verum non paullo post, Ratiis Hungariae Regina maria, sel-
tyica provincia pro Caesare Gubernatrix, ad ducem suum scripsit,
Conditionemque in Consilio servato, aut quolibet alio Inflictoris
mariae, proposuit. Sed cum, ob gravitatem huiusmodi oblationem, ni-
hil se certi statueret posse respondisse; Ratiis etiam dum illi-
cizavit, ut sumibus Caesare m. in Belgium ad ipsam d. hinc ne
tranaretur, quod coram cum illo de conditione oblata conchiret.
Dubius autem consilij, neque enim praestitum conditionem sibi re-
linquendam existimabat, et oblata a Regina, priusquam pro-
pius eam cognosceret, minime suscipiendam arbitrabatur.
Itaque praestitum Ratiis quadraginta annis, nemini ea re
communicata, francofordianis undinal sub colore Librorum compa-
randorum inijt; Ratiis Bruxellae in Grabantiam excurrit,
deductusque ibi ab amicis ad Reginam mariam, Consiliarius Dignita-
tem, in quocumque Consilio expectat, obtulit, una cum donativo
pro sumibus transmigrationis. Sed Ratiis amicis intelligens,
non desisteret, donec si persuaderet, ut eam Conditionem, quam
perijt, multis favore et honoribus artibusque studio illis ambirent,
hand spernere. In his erat praestitum Traiectum fluxuans,

Adrianus Nicolai Cōsiliarius mecheimien, gēu/ffrater Nicoland
Nicolai Secretarius Cōsilij, natus apud Reginam, multumq; acq;
nōua lētia ac amicitia illi iam pridem coniuncti, ac imprimis ma-
gnificus Dñs Carolus Episcopus, qui in Aula Augustali apud Ca-
rolem Imp. a consilijs erat, etisq; quotidianis dum ad suscipien-
dam sam Conditioem uidebat. Quamobrem eandem, eorum consilijs
obsequens, cōstituit non aspernari dum honorem sui in patria
oblatum. multum autem fuit sollicitus, quo pacto se ab Condi-
tione Imp. est adiciendi explicaret, non quod obstricere aliquid
obligare esset, sed quod fecerit. Ducis vrbislemi, gēu/ffrater
filijs Albrecht, multorumq; banarie praelatum, atq; Doctorem et
scholarium benignolentiam et desiderium non habuit incognitū.
Etchim iam pridem antea cum eo pux ipse tractari mandarat, ut
aliquot adhuc annos operam suam sibi et Academia Imp. est adiciendi
addiderit; sed commodum si hac Belgica Conditio oblata fuit
priusquam de aetate quidquam concluderet. Tandem excusatio-
nem erit ad oēs scriptis diligentissimā, quibus accedebant
etiam ipsius marie Reginae, cum gēu/ffrater vrbislemi causam ha-
uari non habebat, eius voluntati cōsilijs acquiescere, non sine
in eos indignatione, quibus datum erat tractandi de noua eius
conductione negotium, quod diu nimium protraxerat. Typo-
igitur codicibus est, ut docant, Cōmissionis Secreti Cōsiliij
in Curia Belgica acceptis, relicta illi optatione si ad quod
aliud Cōsilium postea transire mallet: nouam functionem mens
Aprilis aggressus est. Nec multo post, Rex Galliarum, ob
aduersam Caesaris apud Aegyptum fortunam, bellum contra
eum moueri coepit; Ac mensis Iulio martinus Rosschinum cum
magna equitum peditumq; manu, in Ducis Cleuensis ditione
conducentem, acciuit, qui et Grabaniam hostili ritu tran-
sivit, magnam Reginae, et ceteris Belgis ad bellum impa-
ratū, et mihic tales exspectantibus, horrorem incussit.
Cum autem eodem anno Rex Romanorum ac Hungariae Ferdinandus
Comitia Ordinum Imperij apud norimburgam celebraret, quod
auxilia Germanorum aduersus Turcos in Hungariam irru-
pentem sollicitaret, Regina illuc suos legatos mittere
cōstituit, qui de nouis Gallorum motibus conquerebantur,

et praefatum Ducem Ceuicem secretas cum Gallis conspirationes de-
 cyerent, undemq; apud statum Imperij accusarent, qui cum antea
 Casari Ducatum Eledria ac comitatum Zutphania intercepisset,
 ablatum omnium beneficiorum, quae in domum Ceuicem burgundica domo
 contulerat, regem quoque francorum ad belgij oppressionem exi-
 uerant. Vtrumque dum de belgij ludis legatis ageretur, conscribenda
 eorum interuentione de eis tractatur, ac omnia bello ardebant, ac-
 cidit ut tardius de legatis expedita fuerit, ac tandem a co-
 missis vigiliis impedita fuerit, qui licet summa diligentia videretur, non
 tamen antea peruenirent, appellatione potuit, quam eo ipso die, quo
 Rex Ferdinandus recessum publicaret, quomodo suam in-
 inde abeuntem apud nouum forum secuturum, ubi plenam rem
 in belgio pesseram audita relatione, ad reginam mariam eius in-
 respiciens remissus est. Facta vero, eo in belgium rediens, cum
 ad fundum in agro luxemburgum a Gallis occupatum, recuperan-
 dum regina exercitum misisset, ut deinde animaduertisset in longa
 eius obsidione militem tempus consumiturum, constituit totum exerci-
 tum in Ducatum Fuciacensem, qui ad Ceuicem inuenit, infunderet,
 ut de ratione de Ceuicem, qui sub brabantiam sub nomine francorum
 regis innadere passus erat, vindictam sumeret. Ipsi autem Fuci-
 acenses nihil tale suspicantes, et de belgarum interuentione ridetis,
 gravissimam furore experti calamitatem, castellum probabiliter
 omnibus captis, direptis, incensis, inter quos fures Fuciacum,
 Dura, alijque coa perierunt. Et iam in Eledriam progressurus
 videbatur exercitus, nisi archiepiscopus Colonienus et Sancti
 Cyranus Hassia, comitesque nonnulli, intercessores pro pace
 se obtulissent.

Rediens autem vigiliis in belgium, reginam apud Louanum
 comperit, ubi praefatorum principum legatis audientiam
 praebat, deprecantibus aliquos qui cum ipso tractarent, quibus
 vigiliis, ob linguam Germanicam cognationem, adiunxit etiam
 illi transibant, ut tractaturi de rebus componendis, interea
 ab armis cessaretur, quod cum non difficultate regina concessisset,
 nec tamen illi conformis mandatum a Duce Ceuicem haberent,
 et nihilominus regina persuaderent, nullam facerent

Ducem difficultatem, quin in idem eos sentit: Consultum super
sa re & idoneum prout se, penes quem prima consilij autoritas erat,
censuit ut ingratis hiems, peractis hiis, pars militarium co-
piarum, ad sustinendos sumtus non necessario, dimitteretur. Et ci-
uilibus, recollectis viribus, et in meliorem spem adductis, id quod
Legati de suspensione armorum deprecantur habere nullo, et
nunc illis viribus resurgendis cogitant.

Cum autem Comitia Imperialia rex Ferdinandus in mensum no-
uembrem prorogasset, in suis est vigilis se iturum itinere accingens,
ac cum virrico Barons in chrychingen nordenbergam proficisci ad sa-
comitiam. Et quoniam, tam Dux Clunensis, quam eius mater, nobilisque non-
nulli incendia damnaque passi a militibus caesariis, per reginam in Du-
catum Fuliacensem immissis, grauesque laceras apud Iudicium Camere
Imperialis expresserant, et contra Ducem Clunensem, Dom-
da Bossio, ac alios quosdam Capitaneos et proceres sibi, man-
data citatoria super in fractione pacis publice impetrauissent:
Regina Baroni virrico a chrychingen ac vigilio mandauit, ut spi-
ram transiret, iustificationem defensionis aliquam ibi
exponeret; quod sa diligentia ad ipsi factum fuit, ut ci-
tationes, processusque instituti, suspenderentur, et ad re-
giam m. ordinem Imperij cognitionem remitterentur, quibus ipse
in mandatis habere affirmant rem totam exponere, ac suffi-
cientem satisfactionem fore. profecti inde nordenbergam, a li-
quandam regis Ferdinandi aduentum ibi expresserunt. Tandem
eo etiam aduentus ex hispania primario Caesare m. Consilio
Dno nicolaio a Granhellano, eiusque filio antonio Epi/copo Aluaten,
mox a protestatione Regie m. coram ordinibus Imperij facta, primam
ipse Granhellano, qui contra Regem Avacorum grauesque laceras
expressit, Audientia data fuit, deinde oratoribus, quos Re-
gina misit. Ibi vigilis iustificationem contra Ducem Clunensem
recitauit, que deinde prelo tradita in publicum emissae fuit
per quam iudiciter demonstratum est, quam iustis rationibus
motu Regine conuersisset armis in Ducem Clunensem. Ad sa cum
non satis haberent Clunenses quod respondere; Decima-
ners ad disputandum super furo Ducatus Eclonia ante annos
aliquos occupati. Cuius libellum satis prolixum in sumptibus
contra assertionem Furis Caesari in Ecloniam compertum,
per aduentibus Comitibus Ratisbonen ablatum exhibuerunt.

Viginti capita suis potiora perstringent, Confutatioque similiter
impressam die octavo sequenti protulit, quae aude ab omnibus eorum
mirabiliter sed contra Clemem protulit Commodis, cuius legati
crediderit, suam libellum, quod tam cito responderetur, Regina
libus communicatum antea fuisse, quod tam cito legem non erat
Omnibus per regem Ferdinandum et statum visis perperis his,
deputantes quosdam, qui super modis concordiae inter partes
tractarent, qui de rebus deduxerit, ut de capitulatione aliqua
conclineret. Verum Dux Ciceron Ecclesiam pecunia corruptus,
ante suorum legatorum vota habere moluit, super qua infractione
editus etiam fuit deinde et viginti libellus. Tandem Carolo
Caesars cum ex grege suberuchitis, ac Dura expugnata, Dux de
suis rebus desperans, Caedria Ducatum, et Comitatu Zutphania,
sua m. c. d. g. c. c. c. fuit.

Viginti autem ex Germania rediens, per se sub legatione,
et maluit se in Concilio sui iudicium negotijs exerceri, quam tunc
Curia et resp. inuolui, postulavit sibi locum tunc vacantem in
Consilio Mechlinien, per obitum m. Andree Kobait, uti promissum
erat illi, concedi. Quod eius assiduum Consilium Mechlinien
intelligit, ipsum quoque ad hoc regine nominavit, quae non gra-
uate eius votis condiscipulo ac zi. m. j. An. 1543. Comissum
eius exprobari iussit. Itaque dimisso statu Secreti Curia et
Consilio, Mechliniam migravit. Eodem anno parentem suum
in friam inuisit, ac ibi inde rediit, Caesar sub hyemem a Helio
Bruxellae remansit, viginti ad se vocauit, et huiusmodi
allocutus, sibi gratissima fuisse dixit. Quia in Comitibus
Imperialis non habuit sibi praestita, per sessionem candidis
notis vetro obtulit, atque 300 floribus sumptus in legationem
tateas promissis illi ex huiusmodi postulavit etiam, ut in
rsa dum in Belgio ageret, manens in Curia non graueretur, per-
mitteretur. Ut stipendium magni Consilii Secreti interea quod perci-
petet, atque locum una ad Comitibus apud spiram indicata inter
autem animaduertens Caesarem m. erga se affectum, coartavit
sedem in Belgio deinceps facere, ac animum ad matrimonium ap-
plicare. Itaque procurante Dno Granbello, viri adprimis ho-
nesti ac lasciuissimi prius Damant filiam, nomen Jacquelinam,
duxit in uxorem, nuptijs celebratis festis natalitibus. Hinc
mensis Ianuario in sequentibus, cum Caesars per studium, Colonia,

Cöfluctiam, Symonem in Germania, spiram abiit. Vbi sua m.
patrem suum folcardum, ipsumq; vigiliis plurimis ornavit pri-
vilegiis, concessitq; ut si quando in frisia patria morari vel-
let, primi consilij locum, post presidem, in senatu frisiae ob-
tineret. Eadem temporis, rogatus Epus Tropicensis, ac sedis
Appliae nuntius palatinus diploma ipsum decoravit. Ca-
sar autem eundem in consilium imperiale quoq; acciuit, cui
tunc fellegerit. princeps, Ludouici Comitis palatini frater,
ac paucis post successor, P. f. Adheius Dux Bauariae, pre-
sederat. multis deinde gravibus negotijs tractandis suis
opera sua m. v. f. fuit; nam et pacem Danicam cum Christiani
regis Legatis ad optatum finem perduxit; et per varias
pacis conditiones controversias sopiuit, et concordiam traicco-
sem ad mosam in iudicio Camera Imperialis cum haridibus
Dianysii fieri composuit. Caesaris deinde cum exercitu in
Galliam proficiscens, ipse Germaniam a sua m. missus fuit,
ut ibi pax Danica finaliter conclusio acciperet, et inramen-
tis hinc inde firmaretur. Eam profectio idcirco eubentius
suscepit, quod ipse, cum spira ageret, intellexerat patrem
suum folcardum a viuis excessisse; Eam de causa fratrum
sororumq; cum sollicitaretur, ut ad veniens vellet
quod super familia hirsicunda necessaria erant una transi-
gere, deinde redire apud Germaniam feliciter confectis,
ac negotijs cum fratribus et sororibus concorditer in
frisia peractis, in reditu, in ^{ciaticam} ~~frisiacam~~ incidit, quae sum apud
traicetum aliquot h. admodum lecto decubuit. Eam deinde
non sine publico incommodo, sed dictam pacem cum Danis
inita publicam, et tandem meckliniamq; deferri cura-
uit, et ubiq; quae sibi agenda videbantur, reginae su-
per curabat. Reversus autem ex Gallia expeditionis
causa, pacem cum Regis francisco apud Crispianum inita,
sua m. conceptus ordinum Imperij vormalis rursus in-
dixit, eamq; vigiliis cum Grandellano pmissis, ubi Rex
Romanorum ordinandus comparuit, adiutus quibus
Regina maria grauem controversiam mouerat, pro
parte Hungarica ac parte hereditaria, a dicto f. f. di-
nanda (ubi praetendebatur) intercepta. Cum autem
operam patrociniumq; suis in ea causa regine

requisivisset, non aliter in id consentire voluit, nisi Caesar, ipse
 Regis annuente, in actum. Multum autem ab utroque fratre
 Carolo et Ferdinando in dictis Comitibus fuit adlaboratum, ut
 Religionis diffidum in Germania componeretur. Verum cum id, ob
 potentiam eorum, qui protestantes dicebantur, ligari, smac-
 caldica confederati erant, non successisset: Caesar acinqueris
 consilia fuit coactus; Quae puci Lanaria absenti confidenter
 communicare cupiens, Viglium, quod in suis servitio olim fuisset,
 ad hoc delegit, qui illud in suis recipiens, ad Caesaris regium
 voluntatem accommodare in omnibus paratum se obtulit.
 Reversus autem in Belgium Caesar apud Brugas cum Eacorum
 Anglorumq. cantuonensium componendis consiliariis acque primariis
 deputasset, Viglium etiam in se adungetis peracuit. Deinde sub
 finem An. 1545 Traiectum proficiscens, ut ibi Capem ordinis Aursi
 Velleris celebraret, eodem ipsum sequi mandavit. Caesar postea
 indicibus rursus apud Ratisbonam Comitibus, eodem ille proficisci
 voluit, atrox via ad Alatum Archiepiscopum ac Cardinalem mo-
 yuntinensem graviter decum luctum, salutandi causa, se misit.
 Et officium hoc habuit gratissimum, Eubentissimam, se mortem,
 quam sibi instare dicebat, laturum dixit. Eo autem inde disce-
 dentes, paucos post dies, mors eius Caesaris fuit nuntiata, quam
 doctus admodum intellexit. Ratisbonam in his februarii
 Caesar peruenit, ubi protestantium principum nemo in persona
 comparuit; Et cum secretos convenientes inter sese habere intelli-
 geret, se quos quod diu meditabatur exequi consuevit,
 ea quae ad tantam rem exequendam erant necessaria, in tempore
 providit. Celebravit interea nuptias inter Albertum Ducem
 Lanaria filium cum Ferdinandi Regis filia: Et cum Ducis Julia
 censis, cum altera eiusdem Regis filia. mox coepissent spargi
 rumores de bello rumore, primis protestantibus ad arma prosi-
 cibus, et Caesarum necdum satis paratum sunt aggressi. Sed vero
 ea virtute ac prudentia occurrit, ut iunctis apud Ingolstadt
 exercitibus, conatus adversarios progre, victos reddidit,
 rit, sospita decessit, ut tandem dimisso exercitu, domum
 quis redire coactus fuit, ac, arma Caesaris retinens, multi

principes civitatesque, quae contrarias partes secuta fuerant, de-
precantes culpam, se sua m. deditur, sub conditionibus a Vi-
telo potissimum conceperit.

Dum autem Caesar iuxta nemburgum castra metaretur, in prae-
morsum incidit D. Carolus Baiar, consiliarius ac collega cōmēis-
simus ipsius Viteli, qui Ratisbonam relictus, diem ibi clausit exercitum.
Ib autem in Flandria fungebatur officio Thesaurarii ac Custodis
Archiepiscopi in Arce Rupelmundana consilii, quod sibi moris vacans,
a multis fuit expetitum, sed Caesar Vitelum omnibus praece-
tulit, per omne hoc tempus, cum Caesaris castra secutus esset, et sub
archiepiscopi vitam duxisset, eandem mensis Ianuario An. 1547, mo-
nente pontifice, et requirentibus Capituli et Cleri Colonien-
sis legatis, sua m. Vitelum ad Conventum ibi ab ea inducere misit.
Ibi cum Philippo Comite Hasselbrunna Ducatu & Loria Cancellario,
super privationis et excommunicationis Archiepiscopi Colonien-
sis data exponeret. Quod iterum, ex castris Colonien-
sis, non sine
magna sollicitudine pergit. Qui confectionibus penitus op-
pidorum Legatis, multisque praeceps, cum Comitibus et nobilibus
Ditionis Archiepiscopi Colonien-
sis, ad dextroribus sua mandata ex-
tulit. Et eandem illis acquisivit pontificis sententia, cuius ex-
cutio Caesari commissa fuerat. Haec eo adiutor, D. Adolphum ex
Comitibus à Schonroenburch, loco Hermannii, in Archiepiscopi castra
Colonien-
sis possessionem induxerunt.

Reversus autem inde Vitelus, mox ab Regina in Curiam revocatus
fuit, quae Commissionem si satis difficilem iniunxit; ut videlicet
possessionem aliquarum urbium in Westphalia ac frisia acciperet, quas
Dns a Canonicis Comes a praeceps, ac Christophorus a Fijberg,
pro ingenti pecunia summa 55000 scilicet coronatorum, puerumque
munitionibus, ad expugnandam urbem Brannam, quam ex mandato
Caesari obsederant, Regina Maria evadere obtulerant. Viteli
autem Colliardiam cum pecunia ibi peruenit, cum Regumque
Hinnaria Prossardum Colliardien-
sem cognatum suum, ac facem fideles
schultum Amosfordien-
sem, aliquos militem vexilla colligi cu-
rasset, quae presidio oppidi evadere imponent, subdormen-
te in horum plena potestate non esse, docet, ac fraudes cum se
agi, uti pecuniam exorquerent, licet promissa complere non
possent, cum equis et aliis ad sum Colliardiam venissent
noctis intempestae pecuniam in locum tantum Brannam secreto
perferri curavit, carumque hiantes delusit, unde magne

izzi, pro rebus servatis, ac tractatis. mox ad Curiam regine re-
 uersus, ac rursus a Caesare, post Saxoniam, videretur An-
 gustiam vendituro, libenter excusationem premissit, sed iterum
 eius amantibus non cessavit. Eodem autem confluentibus frequentibus
 legatis, et principibus ex Germania et alijs nationibus; ac tunc Co-
 silio Imperialis praesentibus fuit Maximilianus ab Austria filius
 Dinandi filius, viginti annis adiuvenis, qui in sum in agendis
 rebus instructus. Advenit autem eodem regina maria, conclusum
 fuit matrimonium inter praedictum Maximilianum ac P. mariam so-
 riorem Caroli Caesaris filiam, Commisitque viginti data, ut tractatum
 Antenuptiale conciperet. Accidit autem in ijs comitijs, ut Co-
 mitissa Ratisburgensis, cuius Arcem et oppidum milites pro-
 prios occuparent, ad viginti, propter patriae fratre comitissa-
 nem, recurrebat, intercessitque, ut requireret. Quod ita decessit
 pergit, ut triginta Daichorum millia regine numeraret, et
 fundum eiusdem Domini a Caesare tanquam Ducis et Ducis pro gratia
 recognosceret. Rursus cum Caesar mandasset, ut cum Ar-
 chiepiscopo Trevirum, super aliquibus contrariis suis Ducatum
 Saxoniae Luxemburgensis conciliantibus tractaret, ad hoc
 quoque concordiam rem perduxit. Secundum quoque non minimam fuit
 eius sollicitudo in diebus comitijs Augustanis praesentibus; Quod
 ipso principaliter negotium dirigens, Concordia ac tractatus
 inter Caesarem m. tanquam Dominum Inferioris Germaniae,
 ac Electus Imperij, fuit initus, super hisce rebus contro-
 versis ac praetensionibus, tam rationis fundarum, quam juris-
 dictionis ac contributionum, et alijs nonnullis finibus. Quo
 quidem tractatu multae citae, quae ad iudicium Cameracense tra-
 hebantur, aliamque signandi materia Germanis fuit praecisa.
 Ipse deinde in Pragam cum Caesare rediit, ac cum fu-
 dovico a schora, praeside secreti Consilij, et Regum Electus
 Director, vitam mensis Decembris cum morte commutavit.
 Ipse nihil tale cogitans, aut expectans, in quod locum fuit
 surrogatus, ut Regum secreti Consilij, et Cancellariae, ac
 sigillorum curam sollicite diceret, et gubernaret; Ad cito fuit
 de s. mauritio, P. de montebach, sororis P. Grantham,
 qui sub titulo praesidis Electus, res suas curaret, ac
 huius schorani officium a duobus deinceps fuit administratum.

Calendis Jan. An. 1549 mueri huic inauguratus, conatus fuit
quante potuit studio, ut si officia ex dignitate satis faceret. Caesar
autem, ut Auctoritatem officij suo favore adiuuaret, Equitum suorum
honore insignivit. Hinc sub Aprilis, advenientes scilicet principes
philippos, unico Caesaris filio, commisit vicem, ut ipsum de statu ha-
rum provinciarum instructus, ac precibus ordinibusque earum ad
congratulandum affluens, nonne ipsius responderet. Porro
Augustus insequens, cum princeps visitare has provincias
constitisset, potius scilicet Caesar, dum in futurum principem re-
cipi, cum dimissus fuit ad provincias praesentem quod diemate
Germanico versantur, ut consuetudine inaugurationis sacramenta
perstarentur. Quod officium cum gaudeat dignitate et gratia obivit
ut ab eo tempore princeps philippos, Caesaris filius, tempore dum
singulari favore amplexus fuit. Pragmaticam etiam consti-
tutionem duxit, qua omnes provinciae Inferioris Germaniae, in hoc
constituerent, ut in successionem dui repetitioni locus ubique
secundum quosque effectus, ut tractatum Augustus cum statibus Im-
perij initum omnes provinciae sigillis confirmarentur. Editam quoque
a vigiliis fuit, Caesaris suppliciter, ordinatio adversus fo-
neratores (qui vulgo Lombardi dicebantur) ut loco tunc
non possent habitationem pro libra grossarum flandricarum, nisi
blancam, id est tres gros per libram acciperent; non aliam
libram sed fortunas pignori acciperent; Cogebanturque anno
etiam pignora in foro publico vendere, ut quod per hac tunc
quam debentur ascendere, restituerent; neminemque possent
sibi in exercenda huiusmodi associare, ut videlicet qui huiusmodi
licentia licet perciperent, a ceteris dignoscerentur, quod
postea quorundam Curialium avaritia fuit depravatum.
Valde autem vigiliis canonici Origor Caesaris m. qui ducem
de frummont in ipsius adibus comprehendi iussit, quem condem-
natum, magna contentione a morte vix evasit. Caesar autem,
An. insequens 1550, vna cum filio, ad comitia Augustae indicta
venerunt, nonnulli autem ipsius coeperunt negotium fa-
cilius, ob Edictum de Religione, pauci ante Caesaris
abitu, publicatum. Sed maria regina Augustam invocata
difficultates eas composuit, nonnulli Edicto murmuranti-
ora obtulerunt. Mortuo autem, sub eodem tempore Vincentio

Cornelii, Thesaurarius Julii, qui officio quoque magisteri regis in
in Hollandia fungebatur, illud regina in vigiliis contulit; ac
rumque, quod in Flandria antea gerebat, Thesaurarii videlicet ac
Custodis Archini, Doctori Hermanni a Vvingens Consiliarii secreti
Consilii resignavit. Sub finem huius anni, advenientibus ad regi-
nam Legatis regine regni scotie, Concordia ac pax, quae ac-
casione regni Anglie conturbata aliquot annis restituta
fuerat, resarcita vigilia patissimum auctor fuit, qui tractatu
inter reginam ac praetores legatos initum sub Caesaris ratifica-
tione concepit.

Abiit deinde in Germaniam regina, Administratio provin-
ciarum a Caesare quibusdam Consiliariis, inter quos et vigiliis erat,
commissa fuit. Accidit autem paucis post infelix casus, per at-
tentatam Lanegravii, qui apud moechiniam detinebatur, fugam;
Vnde non pauci in curia moechiae sunt exortae, indigni fuisse
Caesarem, non diligenturque custodiam adhibitam fuisse. Multum
fuit adlaboratum, ut nobilibus quidam Bremensis Lanegravii
puer, qui fugae Director habebatur, a durioris supplicio exi-
meretur. Finientem deinde vigilia Caesare fuit, ut deinceps
nihil ad Lanegravium ab quoquam scribi posset, neque etiam ipse
aliqua quoque littera mitti, nisi prius a vigilia visitatus. Sed
cum mauritius Dux saxoniae, filius Lanegravii, ac nonnulli
alii principes, longam ipsius detentionem agrius ferrent, atque co-
traxissent exercitum, ut, quod precibus impetrare non potuerant,
vi exorqueretur; Caesar apud compantem herens, et ad resistan-
dum imparatus, villachum concessit. Fugit rex romanorum apud
passanum inter Caesarem. ac mauritium, quibus, Caesares, sa-
rem adduxit, ut in subgratiacem Lanegravii Caesar consentiret.
In cuius rei executione, sereniss. regina et vigiliis, per quem
Dimissionis negotium tractabatur, plurimum adlaborarunt.
Eam autem occasionem Henricus rex francorum arripuit, arma sua,
faciens mauritio et suis belli sociis, Germaniae inferre hand est
veritum. Verum discidentibus a coepris mauritianis, Caesar ingre-
ssum contraxit exercitum, cum quo quid in Galliam fuit profectus,
Vrbemque matricum, quam Galli ex insidiis antea occupa-
verant, recuperare studuit, cum aliquot mensibus san-

obediens, hiberni temporis incommoditate, ipsa sua frustratur, a
inferiorem Germaniam rediit. Eodem anno p^{ra} Leonora, vidua
francie, cum apud sororem Bruxellis degeret, vigiliis caesaris
permisso in consiliarium cum honorario, vbi res suas patrimonii
eas una dirigere, assumptis; Et ipse sub idem tempus suam
Jacquelinam Damant uxorem cherrissimam amisit.

Varia autem fortuna inter caesaris et Gallum fuit pugna
multa, q^{ui} laboris vigiliis inter se sustinuit, ut apud statum,
necessaria in belli sumtus pecunie reperirentur,
cuius sollicitationis potissima cura presidii vigilio incubuit
dum alibi collega, d^{omi} maurizio nominatus, viribus impar
missionem impetravit. Et dicitur, Caesar Henricus presidium
et statum, et secreti consilii officia iterum in vigilia uniuit.
Rex autem Eduardo Anglie defuncto, cum ad mariam regnum de
latum esset, declarasset, Caesar, sibi non ingratum fore suum mater
monium cum rex theofilio, vigilia conficiendi edicendi tractat.
Data fuit commissio. postea vero cum philippus in Angliam de
pulisset, regina Anglie de pace reconcilianda inter caesaris
et Gallum agere instituit, locutus fuit constitutus communi
cationis apud maracum pagum, haud procul a Caesare et Francien
tia distitum. Deputati sunt eo, Dux medince-celi, Antonius Ep^{us}
Atrabaten, vigiliis, alijsque viri primarii, ex parte Ce
saris. Item Cardinalis Satharingia, morilleus Ep^{us} Aurescia
nensis et Connestabilis, ex parte francorum regis. mediato
res ab Anglia regina eodem missi, erant: Reginaldus p^{re}sent
Cardinalis, Arundellus, et vintonius Decanus Cantuariensis
sed nihil in eo convenit acutum est.

Caesar paulo post, evocato ex Anglia ad se theofilio,
de abdicando Imperio, renuciandi, si regnum, sibi agere coepit
Eius consilium vigiliis, multiq^{ue} alij, summa p^{re}sent improbabili
verebantur enim, ne regina quodammodo sub huiusmodi
Germanie dimittet, animadvertentibus apud regem rerum pro
vincie huius non solum p^{re}sent in sinuare s^{ed} fractus quosdam, qua
rum studium ad res innovandas, et exacerandos antiquos mi
nisteres, rerumq^{ue} confusionem, et huiusmodi conspiciatur, qui ante
Caesaris, reginae auctoritate, revocati fuerant. parvo
Caesare propositum suum exequi mandante, cum p^{re}sent ministri

Furamento, muneribusque suis essent soluti; Viglius, qui multitudinis
 et magnitudine negotiorum se obui, et noui Subalternorum Imper-
 rium subire necesse habebat, praeferens multitudinem in Con-
 siliis statum cooptari videbat, quibus difficile futuram crui-
 satiffacere, in animum suum induxit, velles se curis officiorum
 praesidialibus subducere. Quod consilium cum Regina expo-
 situm, atque illa ad Regem Caesaris delectum, omnibus
 modis insistere, ut in seruitio persistere; Ac cum eadem
 pro Abbat. S. Pauli querens esset, se a multis praecibus
 inquietari, pro admittendo in Coadiutorum Ecclesiae suae uno ex
 filiis sororem (Hi erant, marchio Haursehem, comes de Bos-
 su ex una parte, et Pius de Bradbroda ex alia), quorum vota
 peritum abominabatur, quid non Coadiutoris sed Dominus sibi
 adsciturus esset, aperuit consilium suum Viglio. Quoniam autem,
 uxor iam pridem mortua, illum repetere coniugium, licet magis
 offerretur conditione, necesse intellexerat, et sponte in
 Coadiutorum assumere offerebat. Persuasore utebatur
 R. Episcopo Atrabaten, cum postea, casu vacationis ad-
 ueniente, si succederet si nolet, integrum esse repudiare.
 Cum autem ille grandaeuus esset aetate, offerretur illi compen-
 sationem non minorem stipendio, quae a Curia perciperetur, coepit
 aures suas accommodare, ac res cum Regina per dictum.....
 Communicata, illa continuo ad Regem accurrit dicens, opti-
 mam esse oblatam occasionem, qua illum in seruitio suo retineret
 quatenus scilicet ipse Rex seu patronus eiusdem Ecclesiae in
 Coadiutoriam S. Pauli consentiret. Rex autem consensum
 eam occasionem amplectens, mox assensit; Et locatum ad
 Viglium benignis appellauit, se optare ut triptum maius
 esset quod dabat, cum maiora longum promereri dicebat.
 Addebat, rogare se non de eius seruitio relinquendo cogitare,
 sed veluti Caesaris marchii fideliter seruiisset, ita sibi quod
 ministerium ad annos aliquot addiceret. Egit ille gratias,
 resumptoq. animo, non obstantibus omnibus difficultatibus,

seruitium continuare sub Regia m. Eiusdemq. nouo Cubernatore
D. Emanuele - Philiberto Duce Sabaudia, accessit; Renouarij
inquit etiam Commissionis praesidiatu Consilij Secreti, et m.
Registrorum Hollandia; Hinc ordinato statim Consilio, Vigili
in illud cooptauit, stipendiumq. aequale decreuit. Regine
autem cum Caesare in Hispaniam proficisci constituta, Vigili
ducentis floribus annuis, quoad Vindobae, donauit. Eidem, ac alij
nonnullis, superintenduntiam sonorum suorum, quae habebat
in Belgio, commisit, sigillisq. sui custodiam eius fieri credidit.
Anno autem sequenti 1557. post praelium Cracelingens,
Rex ad exercitum, qui ante s. Quintinum erat, proficiscens,
transiit montem Hannonic, ubi sollemnem fecit introitum; inde
Valencennas ac Cameracum concessit, cui Vigili comes fuit.
Ceterum Victoria insigni camera Gallis apud s. Quintinum ob-
tentâ, remissus fuit Bruxellae Vigili cum Comite d. Fa-
coing, ut, cum Deputatis statuum, qui eo gnacati erant,
super durabili aliquo subsidio agerent, quod deinde anno 1558 in
nouennas conclusum fuit, eoque oborto consensu, Rex Aerebati
mensis Augusto, cum exercitu profectus fuit, ac tunc temporis
renouata fuit pacis tractatio cum Gallis, quae Insulis Can-
tore Connestabili et Dno de s. Andree, qui ante s. Quintinum
capti fuerant, ac ad monasterium clari-campi in Comitatu
fani pauli, continuata fuit, ubi etiam Vigili ab Rege ad hoc
fuit deputatus; Verum aduersa eius valetudo, quae mensis
septembris Aerebati illum inuasis, impedimentum praestitit,
quod minus operam suam ei impendere posset, ad hoc illum ad-
flectit, ut mensis nouembris Rex semibimus Bruxellae se
reducat, nec ab eo tempore unquam recte valetuit.
Sequenti anno 1559 contigit morbo Anne Parie coniugis suae
Danantis charissimi socii ipsius.

Rex autem aegrotantem saepe per medicos, familiaresq.
suos, inuicere consoletur dignatus fuit; Bibliothecarij
officium compulit, ac paulatim recuperatis viribus

obtulere. Cura interea sigillorum ex^{mo} Ep^o Arelatensi
comissa, qui praepositum morillonium ei adiunxit, quo curam
valetudinis eius vna percrevit, ac de successu subinde persevi-
beret. Inde vero feliciter reversus, rogante dum Abbat^e
S. Laurentii, uti se apud Jo^{an}-christi inuisceret, annuente
Ducissa, eo iuncto, humanissime ab eo susceptus, per omnes
eius ados in vrsedone, fuerigem et Candauum deducens
fuit, ac de rebus suis multa cum eo colloquutus, disceden-
tem rogavit, quod illis, quod ad eum missurus Bruxellas esset,
non gravaretur operam suam, in directione confirmationis
veterae voluntatis, impetrari.

Anno vero sequenti, frisiam patriam, a qua paucis 27
annos abfuerat, Ducissa benignè annuit, ut reuisceret. Cum
dum morillonius Hassin^g sunt comitati, et honorificè
a civitatibus uniusq^{ue} populo fuit susceptus. Porro in
Enichem vicia, forami consiliarii frisia cum neptis suae
nuptias celebravit, neptem ac liberos
fratris scapionis, sororumq^{ue} praefunctorum, rationes
a tutoribus exegit, patrimoniorum matrimoniorumq^{ue} sanorum
partitiones, de propinquorum ac sorum qui tunc habebant
aetatem consensu, fecit; multas deniq^{ue} inter consanguineos
et propinquos discordiarum causas sustulit.

Interdum, p. francisco sonno novorum Episcopatum pro-
gressum sollicitante, nubecula quaedam, in senectute ista
temporis, exoriri coepit, quod scilicet ex Abbatiarum qua-
rundam bonis et proventibus dos sumenda foret. maiores
etiam procrederent hanc novarum dignitatum institutionem suis
luminibus adiuturam persuasum habebant. Huc ac-
cedebat, quod Ep^{us} Arelatensis paucos ante in colle-
gium Cardinalium fuisset cooptatus, atq^{ue} Abbatia S.

Amandi eidem commendata; atq; ad Archiepiscopatum mached-
 nicensem (qui primas omnium erat futurus) assumens; Denique
 Afflighemensem Abbatia (primaria in Brabantia) ieci atten-
 tibus; Et nonnullorum invidia ipsi demeritis fuit expressa.
 Praecipue vero indignationem praese tulit princeps Auracensis,
 qui primatum inter Electus Brabantiae vellebat. Interea animos
 multorum ad novitatem impellebant Galliae de nova reli-
 gione turbare, aduersus quas de sese Ducissa muniret, mensis maio
 An. 1562 Equites Ordinis fursi vellebant ad se suocant, cum ipsis
 deliberatura super iis quae ad tutelam provinciae spectarent.
 Quibus praesens gravi orationis vericula remedia, omnia
 proposuit, de qua iam satisfactum Ducissa habuit,
 ut diceret, se in tota vita nihil melius, nihil conducibilius
 ac facundius audiuisset. Verum cum deliberandum super iis
 esset, sumto cogitandi spatio, princeps Auracensis ad suadendum
 ceteros omnes (praeter Cardinalem ac praesidem) vocavit; Ac
 ibidem cum ipsis, non tanquam regibus consiliariis, sed ut fieri
 solet quando Electus sorsum aliquid proponitur, delibe-
 randum censuit. Multa in deliberationem veniebant, quae non
 satis confidenter coram ipsa Ducissa, praesente praesentem
 Cardinale Granuellano, aduersus quem multa ventila-
 bantur quereimoniae, dicebantur. Auracensis contradicere
 coepit Barclaymertiis, quibus nonnulli adhaerens, ut comes
 de Basse, fides comes Orientalis frisiae, pater de Courmichem,
 et alij nonnulli huius factionibus nequaquam ieiuncti,
 qui allegabant se a Ducissa consilij praesendi causam fuisse
 advocatos. Ad intelligendum Ducissa eas ad se vocatos
 sententiam suam dicere iussit. Res ad eandem,

Expositio multis difficultatibus, quae ab rei pecuniaria
angustia praevidebantur, deducta est, ut Dñs a monsigni
ad Regem in Hispaniam mitteretur, sed sub idum eius implora-
turus; statimq; convocaretur, et ab ipso peteretur pro-
visio aliqua rei pecuniaria per obligationes eorum fa-
cienda, quae de re proposita facta est ad statum sub finem
Junij. Ea autem non infeliciter per ipsum praesidem facta, ma-
li omniu signum si fuit, quod domum regis sub, morum Ar-
borem praegrandem, in horto ad idum sub contiguo, et in
vienti disiectam repperisset; nec sanè magnus ex illi
propositionis fructus est insequent.

Antea autem sub finem anni 1561 missus fuerat sub alio
praetextu Judocus Cortobicius secretarius ex Hispania
ad Ducissam Parmensem, ut secretò perscrutaretur Admi-
nistrationis rerum publicarum statum; simulq; hanc nasci-
retur odium, quod deinceps Rex suscitavit contra Cardinales
Granvellanum. praesid autem vigilans considerans, idem
contra se tendere; nihilq; magis desiderans, quam ut
Aulæ, Invidia, curio negotijsq; sese subduceret; per
eundem Cortobicium ad Regem scripsit, ut id benignè
concideret. Responsum est, constituisse Regem bene-
volum remissus; Ac tunc suam m. dñs quod petebat
rationem habituram.

Porro 18. die mensis Januarii insequentis, a Pna Luca
Munich Abbate s. Laurens, confestim accitus est praesid
ad capessendam possessionem proposituram dñs, qui ipsum
quoq; heredem successorum ex fructu Appendo nomi-
nabat. mox itaq; in eam Christi se contulit, et unumq;
ante oia honorificè curavit, ac possessione p. praesentia
et archiepiscopali accepta, ipse dñs deinde sollemnem ingressu Gandavi

becere pedit, quod sum sequentibus annis magis ac
magis afflixit. Eodem anno 1564, sub finem mensis Aug.
cum Bucha a Montzania, suus ex sorore nepos, postquam
studio theologiae, apud Ruardum Tikelanum, in signis
theologiae, laudum operam addidit, atque deinde etiam su-
perioris eiusdem studii incumbens aliquod tempus moratus
fuisse, Doctoralemque laudem laudum usquepers adscrip-
sit, vigens auctoritas in id sumtus non iccipienter con-
tribuit; ac D. Jacobum Hartzium theologiae sicentiam,
quem antea in canonicum s. Cereanum recipi curarat, socium
eius honoris adiungi suo etiam sumtu voluit. Laudem vero
ad prefixum diem tantum Curialem honoratorum virorum
confluxit numerus, ut non antea frequentiorum in theolo-
gia actum habitum laudum nisi meminere. Eodem anni
tempore Feenzensis Cardinalis Sarrauent, mandato su-
perioris. propriis suis motu, transmisit ad regem di-
ploma patrum, protonotariatus, officii etiam maiorem
cum tempore beneficentiam, quod sum in castris ante
Ingolstadtum nonerat, ac plerumque sua s. obsequio
non ingrata exhibebat.

sub finem eiusdem anni 1564, cum apud Ducissam
in Consilio quaedam fuissent proposita, quae ad religio-
nis et reip. statum mutandum spectare videbantur,
ac Comitum Eymundannum in Hispaniam eo nomine ableg-
gandum Ducissa consensisset, ita commotus fuit Vi-
turius, ut postero die in Apopexiam incidere; a qua
tamen utcumque conualescens, ad regem per Gund-
Comitem Eymundannum scripsit, rogantemque deinde,

Vt nouo accedente valetudinis incommodo, ac procrastinato
 sua in Belgium aduentu, benignè ei missionem ecc. dets
 dignaretur. Eodem tempore, P. Cornelius Faschiniu,
 Theologia apud Louanium professor, sum inuisus,
 exposuit, se a Ducissa suocatur, vt ei Regiam nomi-
 nationem sibi concessam ad Episcopatum Gandacum insinuaret,
 in cuius dotem, bona praepositura s. Gauonis, post ipsius
 vigli mortem, cassura essent. Et si antem viglius a sua
 m. Ga de re prius non fuisset admonitus, Armenierij et
 molinari cuiusdam suggestionis, qui non exigua ex se mu-
 nera expectabant, factum intellexit. Faschiniu
 tamem benignè complexus fuit. Voluntatis Regiae
 se lubenter accommodaturum esse pollicitus; immo annu-
 lum pontificali, in Belgiolehtie symbolum, ei obtulit.
 Quamquam antem tempora iudicii hominum nouis Epi-
 scopatus aduersantium praestarent impedimentum, eamque
 vt primam post quadriennium Episcopatus possessionem
 consequeretur. Cum mediocrit. dotis trium millium
 florinorum provisione, donec mortis praepositi vigli
 amplius illi summa accresceret, viglius omni fide
 ac sinceritate ipsum interea prospecturus fuit, atq. adeo
 effecit, vt eius Episcopatus possessionem pacificam,
 sanctis Ducis Albano successor Ducissa quar-
 moris, consequeretur.

Rediens autem ex Hispania Eymondanus, responsa
 non satis grata peris attulit. Et, et ad petitionem
 vigli particularem super missionis aliquid quod Rex
 respondit, quod sum praesidiali officio Belgij absolueret

ac Carolum a Tysnacq, qui res prouincia huius cu
pilleorum custodia in regia aula hac tunc curauit
successorem si designasset significabat, relicta
tamen ipsi vigilio dignitate Consiliarij statum, ac P^{ro}
Joachim Hoppo in Tysnachij locum surrogato. Verum
Hoppo in Hispaniam profecto, dum Tysnachij aduen
tus expectatur, ac difficiliora tempora oboriuntur,
Pucissa parum operam et persentiam vigilij necessariam
sibi in dirigendis negotijs animaduertens, effici
creditur, ne Tysnachij aduentus accelleretur, ut
interesa operam suam vigilijs in rebus reseruantis
admodum turbatis impenderet. Si postea, Ducissa
ex hac prouincia discedens, in praesentia totius
Consilij testata fuit, se non aliter opera ac con
silio magis in rebus turbatis adiutam, immo acclat
se sub consilio Bruxellae manendo, iam vrbem con
seruasse; Itaque gratias ei agens, promittens
se futurorum ab ipso imperatorum nunquam futu
ram immemorari. Interea a seccarijs et alijs homini
bus turbulentijs graves in Belgio sunt excitati
tumultus, et haeresarchis eo confluentibus
magna y concione rerum animorumq; incidunt
alteratio, de quibus rex y marchionem Belgij
ac P^{ro} a Montignij in Hispaniam missos, cre
bris Ducissa literis admonitus, qui tunc
certam promissionem dabat, se brevi in Belgio

aduchiturum. Verum dum alijs negotijs diffiniretur,
 ordinandum penarum a Toledo cum exercitu sub
 finem mensis Augusti An. 1567 in Belgium misit;
 Principio quidem cum potestate Capitani generalis, re-
 licta Ducissa administratione in ijs quae militiam nu-
 concernebant. Verum illa intelligens cum consilio
 imperij diu concordiam constare non posse, licen-
 tia a sua m. obtenta, sub initium mensis Ianuarij
 in Italiam abiit, Ducissam Albano per eam potestatem
 regendi hac prouincia, regis ita iubente, reliquit.
 Illa autem inquirens diligenter auctores veterum
 motuum ac turbarum, cum de iudicio constitutus
 ageret, ipsum vigilijs multis per suasionibus
 conatus est eo pertrahere. At illa, quod sacris
 initiatus iam esset, et alijs curia negotijs plene satis oc-
 cuparetur, se vacare si cognitioni non posset, se
 excusauit, nominans nihilominus aliquot primarios
 huius prouinciae praedictos et consiliarios, qui huius
 cognitioni apti videbantur, quibus quidam scripta
 sat enciclicata sunt. Sed ois potius aucto-
 ritas ad unum Hispanum Legatum Jo. de Vargas
 rediit, qui multas criminales civilesque causas
 tractans, modicam populo satisfacturum fuit.
 At cum vigilans non desisteret Regiam m. sui
 promissi admonere, tandem sua m. Dno Tysnachio
 (quem successorem ei longis antea deputarat) licentiam

in Belgium reddendi fecit, cum titulo praesidis
Secreti Consilij. Eius aduentu viginti multum exultantes
fuerunt, quod hoc saxo, quod supra 20. annos doluerat,
exoneratus foret. placuit Deane sue m. Cui refer-
tari non fuit ausus, ut Consiliarij Consilij Secreti
titulum ac stipendium etiam ab eis retineret,
et quo honoratior esset missum faceret. Con-
silij Status praesidis titulum dum retinere voluit,
aditorem ipso praeside Tythachio. Cum antem Rex
intellexisset, viginti apud Sauranium Collegium
studiosorum triginta, duodecim milia flororum in
subsidium et ad id liberaliter contulit. Sed dum
in hanc provinciam venire tardat, et durum
Albanus vestigia Decimi Denarij rigide persequitur,
multae civitates Hollandiae, Zelandiae et Eboracae
bellis exulesque recipere, ac tandem Valentianam et
Mantem-Hannoniae occupantes. Dux antem Medinae-
Celi sub medium mensis Julij in Flandriam appellens,
vsque in Germaniam valde conturbata compo-
nit, non antea Commissionem habuit Regimen eius su-
cipiendi, quam Dux Alba abiens id ei dimittit.
Inde propere Albari pertransit, spem propemodum, quam
de eius successoris conceperat, excidit, dum illum
conspicit moras noscens, ac successorum non admittens.
Unde simultatibus inter eos exortis, visum fuit
Regiae m. Ducem medinae-Celi in Hispaniam revocari,
qui sub mensis septembris An. 1573. itavit.

accinxit. Max rumor increvit. D. P. S. Indonico Re-
 queſcio, Commendatore maiore Caſtilia, ac Cuſtodiator
 Ducatus mediolanensis, in quibus locum ſurroganda, qui meſe
 Nouembri ſequenti in Belgium aduſi ſunt, et de reſum
 ſtatu p. a aliquot diebus ab Ducis Albia inſtructus, tan-
 dem in vigilia ſ. Andree, ad Cuſtodiatorum provin-
 ciarum Inſ. Germaniae receptus ab eo fuit.
 Porro deſceſſit Albanus, cum Federico filio ſacra-
 mentis exercitus, ac F. S. Varga, per quem res
 Iudiciales adminiſtrari curaret, die 18. Decembri inſeq.
 D. P. Carolo Tyſnachio, preſide ſecreti Conſilij, qui
 in eo ante ante triennium P. Vigena ſucceſſerat, morte
 repentina ſub finem m. ſ. Aprilis ſublato, rursus ipſi
 inuito ac reſiſtenti ſigillorum Regiorum cuſtodia fuit
 obſtrata. ſed ipſe ex pedibus continuo et grauiter
 laborans, cum morbo ſchiorum magis ac magis grauare-
 tur, memor Horatiana ſententia,
 ſolue ſeſaſcentem maturi ſancti equum, ne
 peccet ad extremum videndum et ieiſ Ducat,
 tempus ipſe animaduertens, ut propediem hinc mi-
 graturus, de ſarcinis componendis cogitare inci-
 peret, et abdicata rerum mundanarum et temporalium
 ſollicitudinis, animum ad tranquillitatem ad et
 vita ſeruatoris meditationem reuocaret, quod Deum ſibi
 placationem redderet, ne autem de hominum tempo-
 ralibus cura reſurrexerit, ſemel et maturi de ipſo
 teſtamento diſponere viſum illi fuit. Imprimis autem

cenſuit, ut id quod ex Beneficij ſcholaſtici, præpoſitam
ſ. Lauonis prouidentibus compararetur, in quod ſub canonicis
tetur. ſingulari autem affectione ſtudioſo Bonarum
ſacrarumq; ſuarum compendium, in earum uſum Collegium
ſonani fundare inſtituit; Ac ut ſcribis, qui ſuam
labore amplius querere non ualerent, et ſuorum, qui
in erud. ac religionis recte formarentur, ſtudia promoueret,
Hoſpitales ſine uero tropoion, et ſcholam, pro aliquot
fructibus ſuis Adoleſcentibus, in primis erud. et religionis for-
mandis, una cum ſudi-maſtero in pago Zuycheliſi, cum
adificijs prouidentibusq; neceſſarijs, fundare placuit. De-
dit etiam operam, ut in villa ſ. Lauonis, ubi antiqua pro-
phanati monaſterij ædificia in caſeri et militem domici-
lium erant conuerſa, alia tranſlata Eccleſia rursus ad ſub-
ditorum Commoditatem et ſalutem parochialis Eccleſie
ſub appellatione ſ. Amandi, reſtitueretur. Et ut ſi
habitatoribus reuocaret, præcaram quoque domum iudicia-
lem ſuis ſcabinatibus exſtrui curauit.

In Capitularijs quoque domibus Eccleſie ſ. Lauonis conſtructionem
liberaliſſime conerſuit, et ſeminarium quoque ſuis ali-
quod ſuſtarum dotacione adiuuit. Et cum ipſo Canoni-
cis et Eccleſie miniſtris, pauperibusq; per-ampum pro
Anniuerſaria ſuis memoria, in uitâ et poſt mortem, dona-
tium reliquit. poſtremo Capellam in Eccleſia ſ. Lauonis,
elegantibus altaris ſtructurâ, marmoribusq; ſepulture monu-
menta conditorari, et ſac. gradibusq; iſtius comp. Greg.
dotari fecit. Domos quoque, et nonnullas præpoſite
ſua Arcis, uitâ comite, diligenter reparari, ac in

decenti statu conservari curavit. Necnon, etiam, ad
 Ecclesie ornamentum, decus, et utilitatem, constituit.
 praeterea, recte bonorum Ecclesie suae administrationi, pro
 tempore suo, et in futurum, accuratè providit.

At quoniam fratres et quibus sorores numerosam re-
 liquerant prolem, cuius pars potior parentibus suis
 immanis orbatæ, earum curam piam ac fideliter gessit,
 sumptibus, pro facultatibus, suarum modico, in educationem
 et institutionem subministravit. Horum nonnullos, qui
 apti videbantur, ad Ecclesie ministeria direxit; Alios
 secularibus viris instrui curavit, ut ad Reip. munia fo-
 rent idonei. Neptis vero viri honesti ac eruditus fidei
 et locavit, quos medicari doctos adiutos ad officia publica,
 quantum potuit, promovit. Domum vero patetnam, in
 pago Lützelbachsi, et aliam Salsardicam, quam Dux
 Saxoniae Georgius patri eius donavit, operibus nobilissimis
 struendis non mediocriter amplavit, exornavit, ac
 nepotibus suis agnatis, pro virginitate quadam
 memoria, reliquit; Quam deus in omni virtute ac
 honore in secula seculorum conservare dignetur.
 De reliquis autem bonis dispositum suavit fuit
 moderatus, ut, quae ex patrimonio, aut industria sua,
 aut principum largitione pro fructuum suorum retribu-
 tionibus, contingerant, ea inter amicos, propinquos, et
 servitorem, secundum unicuique meritum, quæritatibus,
 et conditionibus, distribueret.

Obijt Vigilius 8. maij. An. 1577. ætatis annum æg. lxx.
septuagesimum primum; cuius anima requiescat in pace. Amen.

Tacitus in vita Lucij Agricola, in princip.

Ætatis, suam ipsi vitam narrare, fiduciam patris,
quam arrogantiam arbitrati sunt, nec id
aut scura, citra fraudem fidem, aut obsecrationi fuit,
adco virtutes ipsius temporibus optime æstimantur,
quibus facillime videntur.

Tacitus in vita Agricola. sub finem.

Sic filia uxoris præcepit, sic patris, sic mariti me-
moriæ vehiculi, ut sua facta dicat, dum secum
reuerunt, famam ac figuram animi potius quam cor-
poris complectantur, non quia intercedendum putent
imaginibus, quæ marmore aut ære finguntur, sed ut
vultus, ita et simulacra hominum inspicula ac morta-
lia sunt forma, mens æterna, quam tenere et expri-
mere non per aliam materiam et artem, sed suis
ipsius moribus possit.

Julius. De bello Jugur. l. 63.

Sæpe audiui f. maximum, p. scipionem, p. l. l. l.
Civitatis nostræ. p. l. l. l. v. l. l. l. ita dicitur, cum
maiorum imaginibus intuerentur, vehementissime sibi
animum ad imitandum accendi, scilicet non e. l. l. l. l.
ac figuram tantum sibi habere, sed in moribus.

rerum gestarum iam flammam ardens viris in
pectore crescit, neque prius sedari, quam huius
sorum famam atque gloriam adaequaverit.

Testimonia aliquot D. Pno Viglio.

Tiraq. rsi lig. p. 7. gl. 21. u. 28.

Vigilio Luchemus frisus, vir eloquentia
et f. v. peritiam clarus.

Mal. de mass. f. 10. n. 6.

Vigilio Luchemus, vir doctissimus, et sacri
Imperialis Consilij presens acutissimus.

Idem trace. de v. m. n. 49

Vigilio vir doctissimus.

Idem de mass. f. 10. n. 10.

Dicit Aeciatum aliqua surripuisse Viglio, deinde
suppresso nomine.

Rein
in He
Preneis
ge me
grande
elavita
notorian
bragee
nam in
Madrin
nati G
um Arc
concom
concep
Cachin
Gustonis
jad iuni
et Comie
Pygus e
prie Vi
ac Vigle
Francie
Gruim
Cal. G
Belgia
proude
kies nor
Vincen
Holland
ontea
Comit
Lectie
fecrat
in Goo
inter g
pud m
gatrims
Inveria
pauca
stingy
Abate
Transa
Philo

acciò
 a Ciano
 Poter
 Sisto
 Ciano in
 Sisto
 el luogo
 costato
 bene in
 Camella
 ciano in
 f. 1. 1. 1.
 Diploma
 tipografico

Reverſus inde in Belgium Viglius Maria Regina ^{ſua ſignatim} et in Weſphalia ac ſinia poſſeſſionem per aliquot urbium accepereſt qui Comes a
Preneſtein et Chriſtophorus a Gaysber pro ingenti pecunia tradere promiſerant
Ipſe cum 55000 coronatis quod erat emolumentum pretium Conuadiam venit. Vbi cum
fraude et dolo ſecum agi intellexit nocte in tempeſta eam Breſningam proferri curauit
deluſusq; inſolentium ſpſu, ſeruatis et integrisq; rebuſ redijt. Mox Ceſare poſt Saxonicam
victoriam redeunte Auguſtam iteratis literis et euocatur: tum Conſilio Imperiali
praefectus fuit Maximilianus Auſtrius Ferdinandi filius, Vigliusq; ei adiunctus qui
eum in agendis rebuſ inſerueret. Eo etiam venit Regina Maria, conſueſcitq; fuit
Matrimonium inter praedictum Maximilianum ac Mariam maiorem Caroli Ceſariſ
nati filiam, Vigliusq; tractatum ante nuptialem concepit. Tunc etiam mandante Ceſare
cum Archiepo Treuironenſi ſuper quibudam controuerſiſ Ducatum Luxemburgensem
concernentibuſ conuenit, ipſoſ praecipue negotium diligenter concordia vniſta tabularq;
conſcripta inter Ceſarem tamq; ſolamq; Imperatoris Germaniae, et Statiſ ſuperioris quaſ
factum eſt ut controuerſiae multae et progreſſiones tam ratione ſanctorum quam iuriſ
diſtionis ac Contributionum et alijs nonnullis inuicib; tollerentur, multae literae quoq; ad
ſud. cum Camerę tranſmiffae aliq; malignandi materia Germaniſ fuit praeciſa
A Comitib; Auguſtanis in Brabantiam cum Ceſare redijt. Et cum Ludouico a Schoer
Praepreſ Secreti Concilij et reſum Statiſ Director menſe decembriſ humanis exequiſet
Ipſe Viglius in eiuſ locum fuit ſuſſogatur ut rerum ſecreti Concilij et Canellaria
ac ſignatim etiam ſollicitudinemq; gereret adſetto Ioan. de S. Maurelio ſano Domini
Pranuellani quiſus titulo praediſ. Status reiſ eiuſ duxaret ac vniuſ ſcholarum
officiuſ a duobuſ deincepſ fuit adminiſtratum Eiuſ muneri fuit inauguratuſ Viglius
Cal. Jan. An. 1549. fuitq; tunc a Ceſare Equieſtri dignitate inſignituſ. Hinc in
Belgium ſub Aprilem aduenit Philippuſ ſeconduſ datuſq; Vigliuſ qui eum de Naruſ
provinciarum Statiſ intraret, et praecorbuſ et legatuſ gratulanduſ complentib; ſ
eiuſ nomine reſp onderet adſutq; Concomer ſolemneſ ubiq; ingreſſum facienteſ. Mortuo
Vincentio Cornely Threſaurario Generali qui officio quoq; Magiſtri Regiſtrorum in
Hollandia ſungebatur illud regina in Viglium contulit, alteruſq; quod in Flandria
antea gererat Threſaurariuſ illi ac Cuſtodiſ Archiſ Doctori Hermetiſ a Wingenſ
Conſultario ſecreti Concilij reſignauit. Eiuſq; anni extremo cum Legatiſ qui a Regina
ſcoticuſ aduenierant pax reſtaurata quae aliquot ante annis occasione Regniſ
fuerat conturbata egit concipitq; tabulas quaſ Ceſar approbauit. Abeunte poteſ
in Germaniam Regina adminiſtratio provinciarum a Ceſare quibudam Conſultariſ
inter quuſ Viglius erat commiſſa fuit. Eodem anno Leonora Reginaſ franciſa Vidua cum
apud ſortem Bruxellis degeſet Viglium Ceſariſ permittuſ in Conſultatuſ cum honoreſ, uti reiſ ſuſ
patrimonialeſ una dirigeret, adiunxit, Et ipſe ſub idem tempuſ Inqueſitum d'Amant amiſit.
ſum varia inter Ceſarem et Galium fortunaſ pugnatuſ Viglio cogendaruſ in belliſ cumſtat
pecuniarum ſancubut dumq; alioſ colloq; a S. Maurelio impar vniuſ miſſionem impetrat, Ceſar
vniuſq; praediſtatuſ et Statiſ et ſecreti Concilijſ Officia iteruſ in Viglio vniuſit. Paulo poſt ab
Abbateſ ſ. Bauoniſ fuit adſituſ in Coadiutoruſ conueniente Rege qui ab Anglia reuenterat.
Translatiſ iam a Ceſare in ſiliuſ rebuſ conſtitutoſ nouo in Belgio Gubernatoreſ Emanueleſ
Philiberto Sabaudia Duceſ. reſnouata eiſ fuerunt literae Commiſſionuſ

reſignauit. qua poſtea Regina in Germaniam abeunteſ adminiſtratioſ provinciaruſ
a Ceſare quibudam Conſultariſ fuit commiſſa. Iquoſum numero Viglius acceſſit.
Poſtquam a S. Maurelio vniuſ impar miſſionem impetravit vniuſq; praediſtatuſ et
Statiſ et ſecreti Concilijſ Officia in Viglio Ceſar iteruſ vniuſit. Translatiſ iam a
Ceſare in ſiliuſ rebuſ conſtitutoſ nouo in Belgio Gubernatoreſ Emanueleſ ſil.berto
Sabaudia Duceſ reſnouata Viglio fuit ſil.bera commiſſionuſ Praediſtatuſ ſecreti Concilijſ
et Magiſtri Regiſtrorum Hollandia. Hinc ordinatoſ Statiſ Concilio in id etiam fuit
cooptatuſ. An. 1562 poſſeſſionem praepreſituſ S. Bauoniſ Gandauſ adeptuſ eſt. ſacriſq;
tunc inſtitutuſ eſt moxuaſ praedem vocor. Anno inſequentiſ 1563 factuſ eſt
Comallariuſ Ordiniſ Aux. Velleſuſ primuſ ab Equitib; qui tunc in Belgio erant
etiam nominatuſ et a Rege Monſonſ conſamatuſ 6 Oct. 1563. iuramentuſ ſolemneſ
praediſtatuſ in manuſ Comitiſ Egmondianiſ. An. 1564 Caroſ Bozromaniſ ex monſdato ſig. quaſti
diploma ſil.beruſq; Praediſtatuſ ad Viglium tranſmiſit. ſil.beruſ anni finem in
ſil.beruſiam inſedit

praedictus secreti Concilii et Magistri Registorum Hollandiae
 illius ordinato Status Concilio in Vigiliis fuit cooptatus. et profectus
 cum Carolo Carolo in Hispaniam regina, Vigiliis ducentis et sexaginta
 quod viveret, donavit, eidem ac alijs nonnullis Superintendentiam
 honorum suorum que habebat in Belgio commisit sigillis sui eisdem
 eius fidei commisit. Anno 1557 post una victoriam Quintini Bruxellae
 a Rege missus est Vigilius et cum de Comite de Salais et cum Ordinibus
 Belgij ageret super aliquo durabili subsidio ipsius facienda conseru
 Ordines novennale subsidium anno 1558. Vigilius eisdem anni mense septembri
 Atrebat in grauem morbum incidit. Anno insequenti 1559 mense Augusto
 Gandauo Vbi Rege in Hispaniam abeunte et Sabaudia duci gubernationem
 Belgicam dimittente et Gubernatrix nova Ducissa Parmensis salutatis Aquin
 ad balnea profectus est. comitem habens Nicolaum Bierium medicum, illiq
 per hebdomadas sex fuit vni. Bruxellam reuersum Loui Parmensis benigno
 alloquitaret anno sequenti 1560 mense maio Thermas Emilianas adijt iuxta Orthes
 entiam, cura interea sigillorum R^{mo} Ep^o Atrebatensi commissa. Anno Ind
 reuersus anno insequenti Annuente Ducissa Frisiam patriam annuente Ducissa
 a qua 17 annis absuerat reuinit. Porro 10 die mensis Ianuarij, accitus est a Luca
 Minich Abbate S. Baonis ad capiendam possessionem praepositura eius qui ipsum
 quoque heredem successorem ex indultu pontificio nominaret. mox itaq in Loam Ar
 se consulit funiq ante omnia honorificis curant ac possessione per procuratorem
 accepta ipse deinde sollemnem ingressum Gandau ad Ecclesiam S. Baonis fecit. sacris
 per Cardinalem initiatus, factus est presbyter. eodem etiam anno Cancellarius Ordinis
 Aurei Velleris factus est. A^o 1564 a Card^e Borromaeo mandato R^{mo} Quarti diploma
 pileumq prothonotoriatu ad Vigiliam transiit. et sub finem eisdem anni in apoplexia
 incidit. praedictis iam rebus Belgicis Duce illano minorem quam alia Vigilius
 impetrarat designato Carolo Tyrnacquo Pro^{de} secreti Concilii urgeret apud Regem
 illa fieri in Belgium Tyrnacquius venit quo saxo, inquit, quod supra 120 an
 voluerat exoneratus fuit. Rex tamen voluit ut ab eis Amiliarij secreti Concilij titulu
 et stipendium retineret et quo honoratior eius misio esset, etiam Concilij
 Status titulum retineret. An^o 1573 extremo mensis aprilis Tyrnacquius repente scilicet
 correptus interijt. Ita itenu Vigilius postq ante trientium Viglio successisset qui iterum
 inuitus et recusanti Cura sigillorum fuit ei commissa Haftenus ex Viglio exijt
 Obijt S. May a^o 1577. Conditus in monumento quod sibi videret
 fecerat Gandau in S. Baonis

Quo etiam tempore
 venit in Belgium
 anno 1624
 107. fol.

magnum

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

vicarius

26

Natus est Viglius in Villa Barrahuyt sita in pago Vuordam medius a laorvardia
 milliari honesta domodum familia. Louanij studij humanioribus literis vacauit et
 studia fluxu eorum est. Dolus hac persequutus est. Inde perustrata Aueniones
 ubi Alciatum doctorem audiuit et Valentiam non inaleborem in Delphinatu
 vniuersitatem conuenit ubi Doctor Iuris factus est 18 May A^o 1529. postea
 Biturigas se contulit, ubi tunc Alciatus qui Auenionem deseruerat profitebatur
 quo in Italiam proficiente ipse Loumiglius praefendo tenuit ibique supra
 biennium moratus est. Aureliam quoque eo anno et Lutetiam excussit. Sub
 autumnum anni 1531 Biturigas reliquit et per Lugdunam Bernam Basileam
 Eriburgumque Bruggas ubi Erasmus Rotterodamus et Vricus Larius excepere inde
 Augustam peruenit tertioque Novembri Venetias peruenit inde Paduam ubi cum
 annum consumpsisset in privati sectionibus et auditione Doctorum publicam
 Institutionem professionem agere coepit Commentarius in 10 tit. Inst. quos fuit
 professus conscripsit. Cumq; Bononiam excussisset ubi Pontifex et Carolus
 Cesar conuenerant Cesaris literis impetravit quae Duci Veneto commendatae
 liceret ipse Belgarum Bibliothecam inspicere, ubi Copiae Iustiniani Institutionum
 compertit. Expleto deinde cursu annis Lectionum post 14 annorum a patria
 absentiam statuit reuerti, factoque per Constantiniam itinere Ariburgum decessit
 Erasmus salutandi causa. Post Basileam contemnit Institutiones Graecas et
 commentarij se praesente coniectis emendationes prodierunt.

Registrorum in Hollandia a Regina obtinuit et id quod habebat in Flandria
 assignauit. qua postea Regina in Germaniam abeunte administratis prouincijs
 a Cesare quibusdam Consiliarijs fuit commissa. Quorum numero Viglius accessit.
 Postquam a S^o Mauritio vixibus impar missionem impetravit utriusq; praedictis et
 Status et Secreti Conulij officia in Viglio Cesar iterum vniuit. Translatis iam a
 Cesare in filium rebus constituto nouo in Belgio Gubernatore Emanuele filioberto
 Sabaudae Duce xenonata Viglio fuisse libera commissionis Praedictus Secreti Conulij
 et Magisteri Registrorum Hollandiae. Hunc ordinato a Status Conulio in id etiam fuit
 cooptatus. Anno 1562 possessionem praerogatiuae S^o Bauonis Gandau adeptus est. sacriq;
 tunc initiatus est mortua pridem uxore. Anno insequentis 1563 factus est
 Conallarij Ordinis Auae. Velleit primum ab Equitibus qui tunc in Belgio erant
 stioni nominatus et a Rege Monconi confirmatus 6 Oct. 1563. iuramentum solenne
 prestitit in manus Comitis Egmondiani. A^o 1564 Card^o Borromaeus ex monacho Riquazzi
 diploma pileuicij Proconecariatus ad Viglium transiit. illius anni finem in
 Episcopatum incidit.

presidiatus secreti Concilii et Magistri Registorum Hollandia
hic ordinato status Concilii in id Vigiliis fuit cooptatus. et proficiscens
cum Carolo Cesari in Hispaniam regina, Vigiliis ducentis Florentiis
quod viveret, donavit eidem ac alijs nonnullis Superintendentiam
Comitum suorum que habebat in Belgio commisit sigillis sui custodiam
eius fidei commisit. Anno 1557 post una victoriam J. Quintini Bruxellensium
a Rege missus est Vigiliis et cum Comite de Salais et cum Ordinibus
Belgij ageret super aliquo durabili subsidio ipsius facientibus consensu
Ordines novennale subsidium anno 1560. Vigiliis eidem annu merie septembris
Atorbat in gravem morbum incidit. Anno insequenti 1559 mense Augusto
Gandavo Vbi Rege in Hispaniam abeunt et Salaudia duci Subernationem
Belgicam dimittentes et Gubernatrix nova Ducissa Parmensi salutatis Aquign
ad Balnea profectus est comitem habens Nicolaum Bivium medicum, illiq
per hebdomadas sex fuit vici. Bruxellam reuersum Bon Parmenii Benigna
alloquitur est anno sequenti 1560 mense maio Thermae Emlanas adijt iuxta Conflue
entiam, cura interea sigellorum R^{mo} Ep^o Atorbatensi commissa. Anno inde
reuerfus anno insequent annuente Ducissa Frisiam patriam, annuente Ducissa
a qua 17 annis abfuera reuinit. Porro 10da die mensis Januarii 1562 accitus est a Luca
Munich Abbate S. Baonis ad capessendam possessionem propositura eius qui ipsum
Pantaleo nominaret. mox itaq in Comitiis

Monsieur

J'ay recu la v^{re}
du 8 de May et ensemble une feuille imprimée de l'opuscule
d'Euclide que je vous ayuy enuoyé. Je vous baise infiniment les mains
de ce qu'il vous a plu m'obliger ayant du deputer aprins ce que
m'ecriues sur ce sujet et auere ne se retourner on la Librerie
de Provincial au lieu histoire d'Euclide concernant les mathes que
celle la. L'Auteur de la Carthe de Napance m'a delivré deux
autres Cartes d'Aragon dont il vous faire present de l'une
et de l'autre a Mr du Chene. Je Le, enuieray avec la premiere
commode d'Amoy qui se presentera allant vers vos quartiers Il vous
prie ne permettre la Laitre en copies. Je vous enuoye intiment
La traduction d'une patente Ambroise, écrite en parchemin que
J'ay retiré de Mr Belin qui continue tonner en un faim de
mine et s'adresse a la folle a l'admirer mais plus de
Medecin qui auant que d'aller il s'est permis de dire d'un Contre les
Vendes et d'un auant de potence visible. Je desire fort vous faire

Je ne permets la faire en copie. Je vous envoie intérieurement
la traduction d'une présente Ambassade, écrite en Parachin que
vous se s'adresse à l'Empereur mon maître. Surtout de

Medeins qu'autres comme il fut dernièrement d'un Contre les
Venus et d'un autres de potentia virili. Je desire fort vous faire
voir la histoire de Tataris au moins la partie qui vous touche
le plus et ce sera avec la premiere occasion. Vous recommandant
l'affaires des Robins de qui je vous ay parlé en ma precedente
de la voir recommander a Mr du Chenet et vous en mon
endroit de toute autorité qui suis

Monsieur

Votre très humble et très affectueux

L. Tournus.

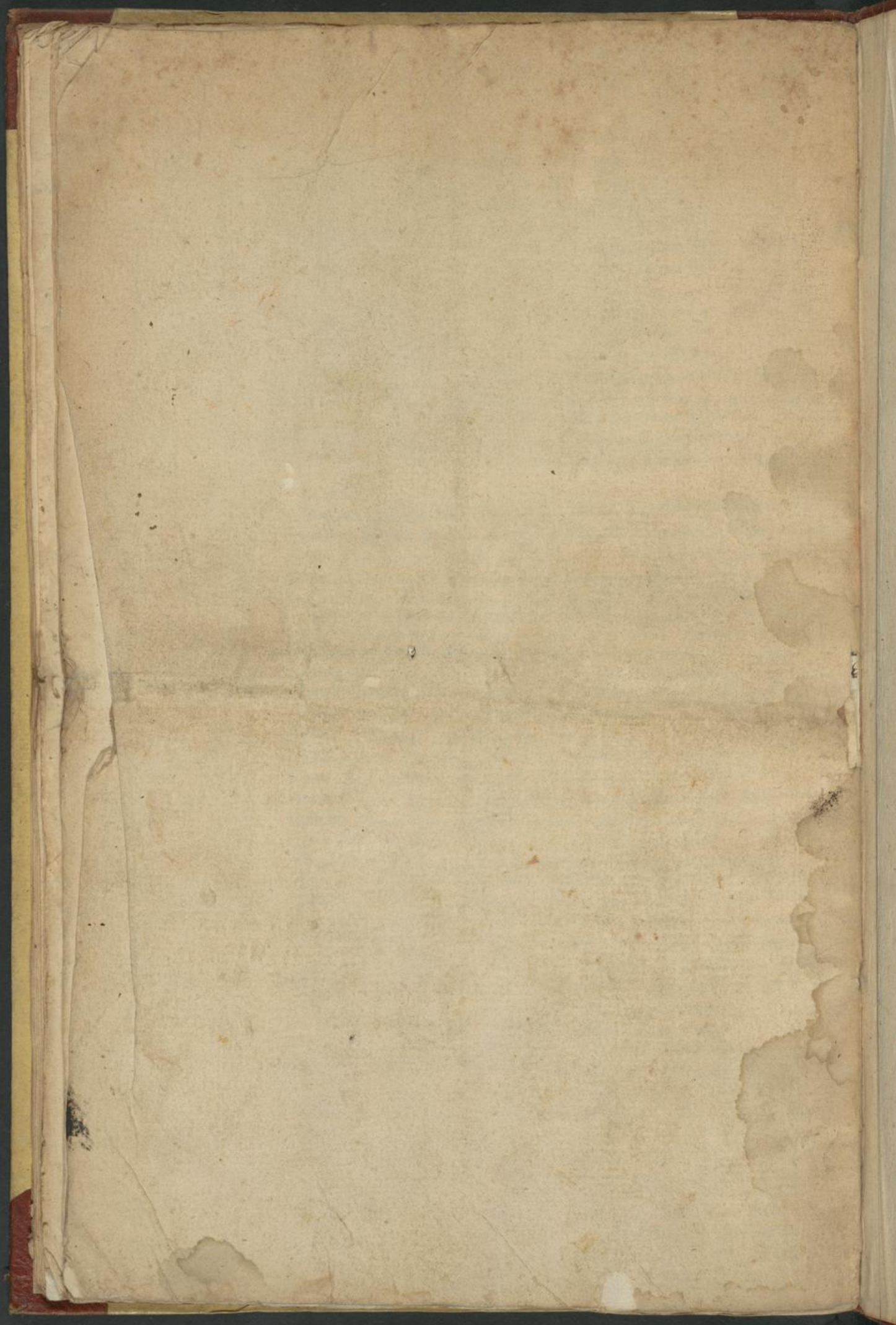
De Madrid ce 21 d'Avril 1623

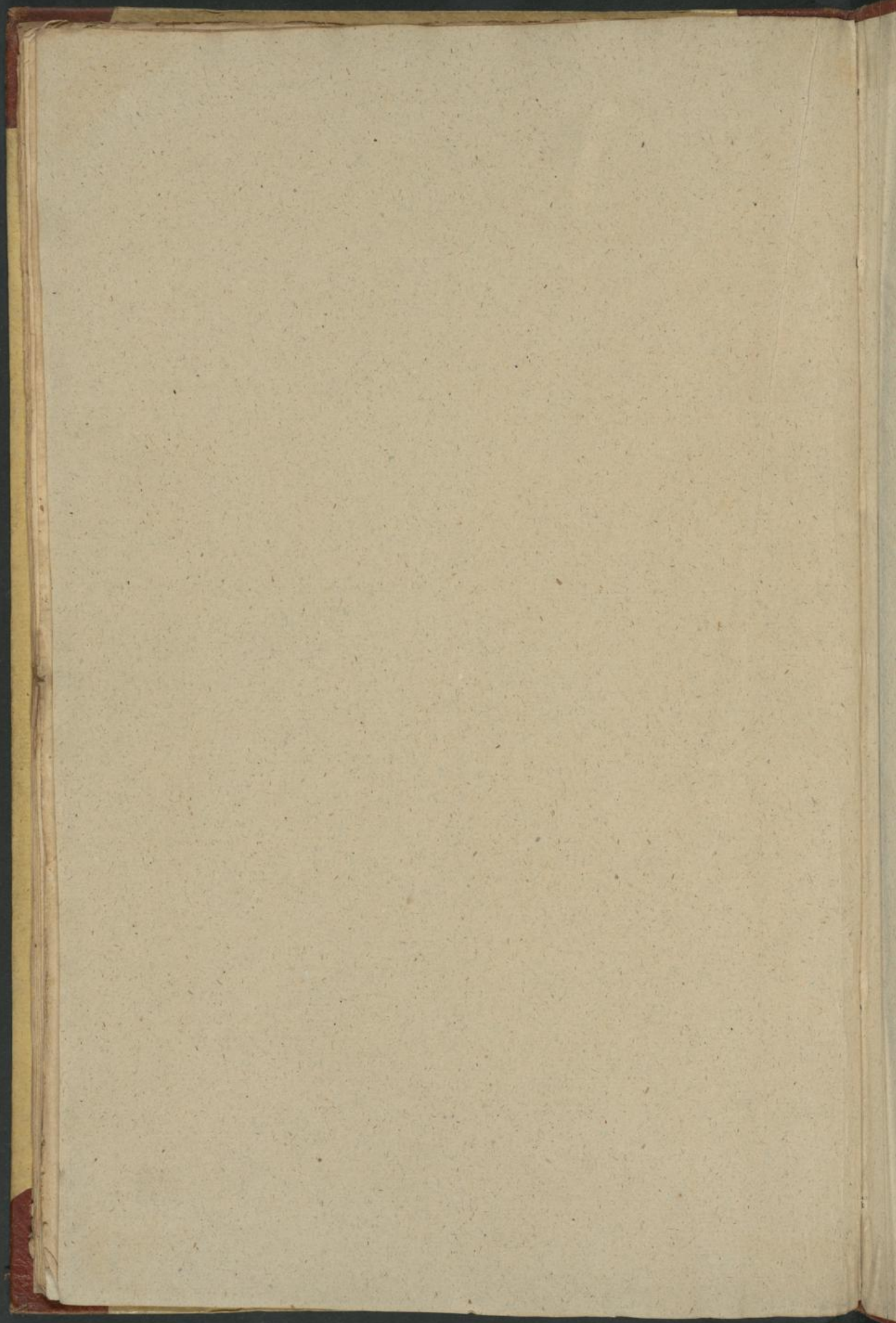
Mr du Chenet

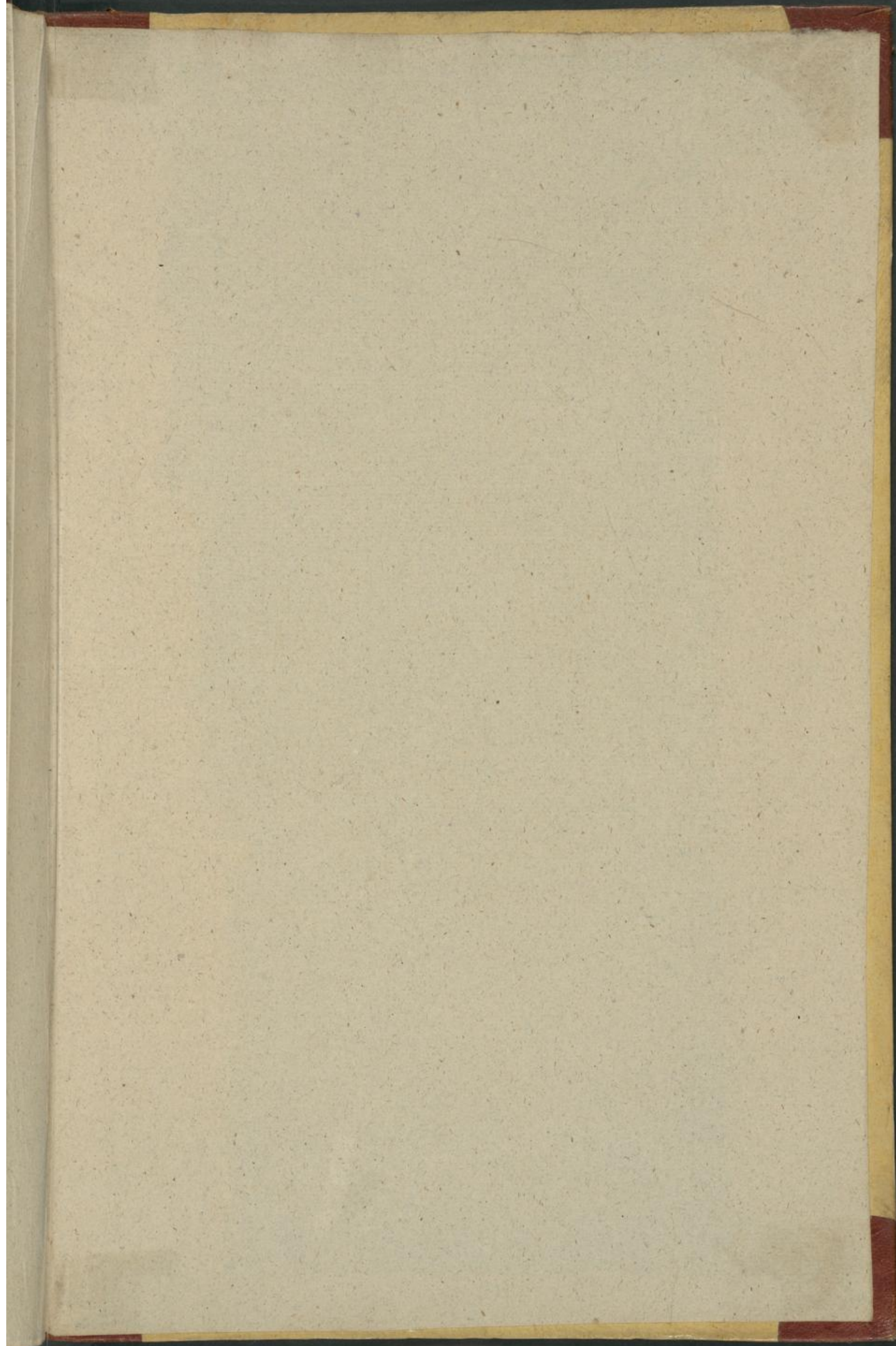
praesidiatus secreti Concilij et Magistri Registorum Hollandiae. Non
Hinc ordinato Status Concilio in id Viglius fuit acceptatus. et praefectus
cum Carolo Cesare in Hispaniam regina. Viglium ducentis Florenis
quod ad viveret, donavit. eidem ac alijs nonnullis Superintendentiam
bonorum suorum que habebat in Belgio commisit sigillis sui custodiam
eius fidei commisit. Anno 1557 post una vicariam Quintini Bruxellae
a Rege missus est Viglius et cum Comite de Salainy et cum Ordinibus
Belgij ageret super aliquo durabili subsidio ipsius facientibus consensu
Ordines novennale subsidium anno 1560. Viglius eisdem anni mense septembri
Mortebat in gravem morbum incidit. Anno insequenti 1559 mense Augusto
Gandavo Vbi Rege in Hispaniam abeunte et Saladina duci gubernationem
Belgicam dimittente et Gubernatrix nova Ducissa Parmensi salutatis Aquignae
ad balnea profectus est. comitem habens Nicolaum Bierium medicum, illiq;
per hebdomadas sex fuit viui. Bruxellam reversum Lou. Parmensi benigna
alloquitaretur anno sequenti 1560 mense maio Themas Emilianae adijt iuxta Confle-
entiam, cura interea sigellorum R^{mo} Ep^o Mortebatensi commissa. Anno inde
reversus anno insequenti annuente Ducissa Frisiam patriam annuente Ducissa
a qua 17 annis abfuerat reuinit. Porro 10 die mensis Ianuarij 1562 accitus est a Luca
Vsinich Abbate S. Baonis ad capiendam possessionem praepositura eius qui ipsum
Antalco nominarat. mox itaq; in Com. Briti

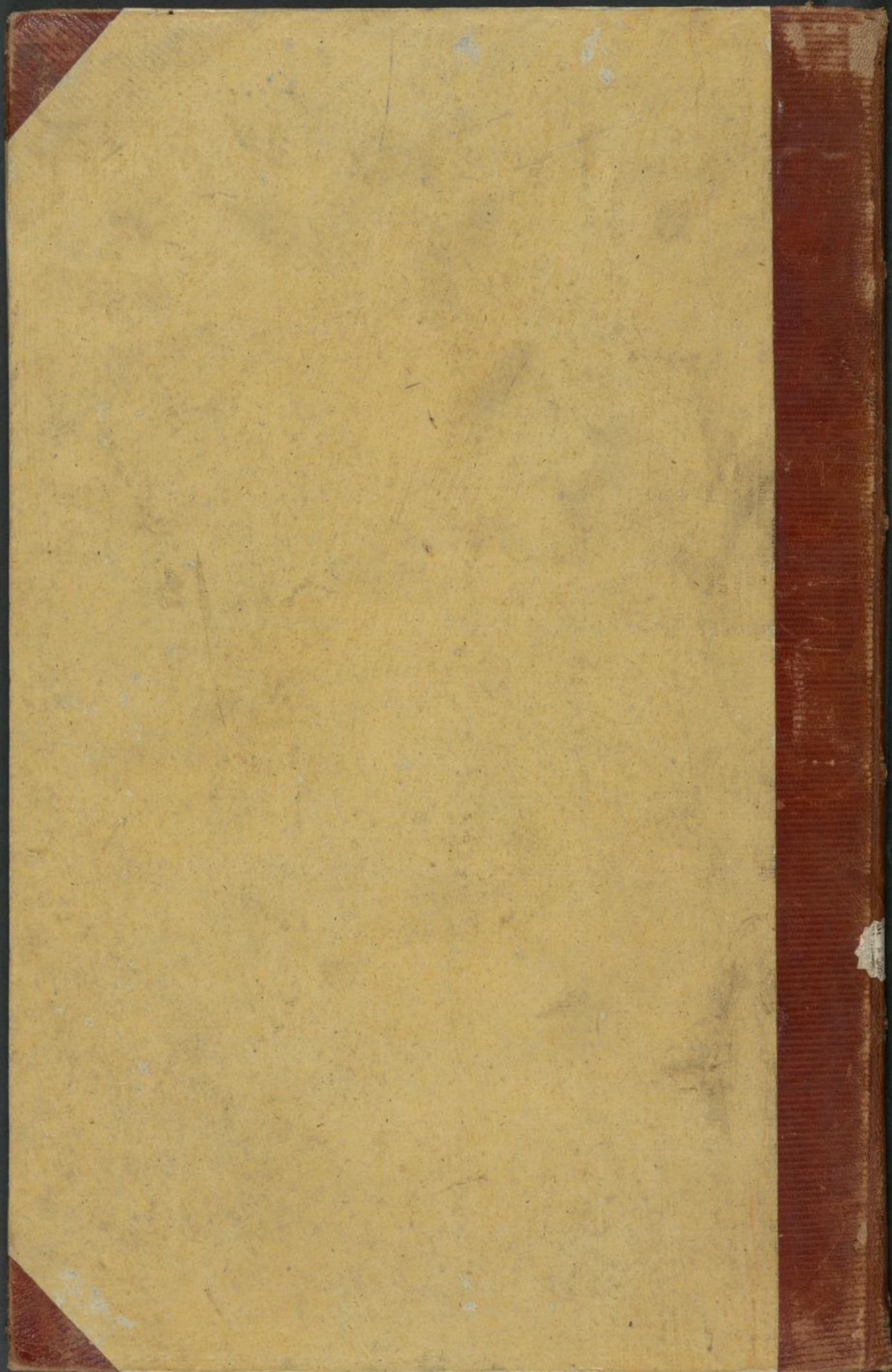
Natus est Viglius in Villa Baxnahuis ubi in pago Vuordam medio a Leuind
milliari honesta admodum familia. Louanij humanioribus studijs vacauit et
studia Iuris exorsus est. ^{qua} ~~Postea~~ ^{fuit} praerequisitus. Valentius in Delphinatu Iuris
Doctor factus est 10 May Anno 1529. Bravignis supra biennium professus est.
sub autumnum anni 1531 in Italiam tranijt et Padua subijt Vbi cum annuam
conuincit in ~~praefectis~~ ^{praefectis} ~~et~~ ^{et} ~~auditione~~ ^{auditione} ~~Doctorem~~ ^{Doctorem} etiam docuit in 10 tit.
Instit. Commentarios composuit. Inde post 14 annorum absentiam in patriam
revertitur per Parilem iter habens. ~~revertitur~~ ^{revertitur} et se praesente Institutione
graece quas ipse primum e bibliotheca Card. Desbarionis eruit et Comment.
emendatioris possiderent reuert in patriam reuersus est, et post virtutem
in Frisia parentis venit in Westphalam mense Maio A^o 1534. Vbi fuit Officialis
Dⁱ Francⁱ & Waddeck Epⁱ Monasteriensis a quo fuit honoratus Praepositura in
Himmexum et Decanatu Ecclesiae trans aquas in Ciuitate Monasteriensis.
Postea Spira in Ordinem Adremonium Iudicij Camerae Imperialis fuit acceptus
mense Julio A^o 1535. Vbi in tertium annum permanet. Inde inuicantes
Wilhelmo Bauaria Duce Ingolstadtum venit sub finem anni 1537 qua in Vniuersi-
tate Iuridice ibiq; Consiliarius Ducis fuit decedendis libris usq; ad parca
Anni 1542. Iuncusq; fuit in eadem Academia Rectorali Dignitate et
Decanali Officio Iuridica facultatis ibidemq; accepit a Rege Ferdinando
Codiillos Consiliorij. Mense Aprilis anni dicti in Belgium redijt datuq; ipi
fuit diploma Consilij secreti Concilij, relicta ipsi optioe si postea ad aliud
Concilium vellet transire, quo etiam anno missus fuit a Ferdinando Mariae
Gubernatrix Belgij ad Ferdinandum Regem in Germaniam publicas
obsequi. Ex Germania reuersus Machlinia in Supremo Belgick Concilio
Consiliarius factus est 21 May 1543. Natalitij festis uxorem duxit
Jacuelinam d^{am} Amant Petri filiam. Mense Ianuario insequente cum
Cesare Spiram profectus fuit, Vbi cum Caesare in Concilium Imperiale acciuit.
Ipse deinde Viglius varijs legationibus occupatus et res p^{re} regis fuit districtus.
Dum postea Caesar Anno 1546 iuxta Nemburgum ^{castra metatus}
inidit in morbum Carolus Boirot Consiliarius qui ^{Ratisbonam}
relatus diem ^{ibi} ^{sequi} obiit, cuius morte munus ^{The} ^{uirarij} et
Custodis archiui in arce Rupelmondana con ^{et} ^{uati} vacante
in Viglium Caesar contulit. Anno 1548 mense Decembri ^{Indonieu} ^a ^{Schoro}
Secreti Concilij praes et rerum Status Director Viglius in ipsius locum fuit ruzo-
gatus, ut rerum Secreti Concilij et Cancellaria ac sigillorum curam sollicitudinem que
gereret adscito Joana de S. Mauxio Sororio D. Granuellani qui sub titulo praesidi
Status res eius curaret sic vniu. Schorani Officium adusbus deinceps fuit administras-
tum. Eius muneri fuit inauguratus Viglius Cal. Jan. An. 1549. fuitq; tunc a Cesare
equestri dignitate insignitus. Mortuo Vincentio Comely Treasurario Officium Magistri

[illegible]

22
fol.

